CITIȚI „DREPTATEA", TRIBUNĂ DE LUPTĂ ÎMPOTRIVA COMUNISMULUI !

Director
PAUL LĂZĂRESCU
Redacția și Administrația
Calea Victoriei, Nr. 133, et. 2
Sector 1 Cod. 79 179
Cont virament la BNR Sucursala Municipiului București nr. 45.10.56. 11.006
4 pagini — 3 lei

Dreptatea

ORGAN AL PARTIDULUI NAȚIONAL ȚĂRĂNESC — CREȘTIN ȘI DEMOCRAT

ANUL XXIII
(Seria a IV-a nr. 308)
VINERI
22 februarie 1991

www.codul.ro

Primul imperativ și ultima șansă

Societatea românească se adâncește într-o criză economică, politică și morală, care amenință să devină ireversibilă. În 22 dec. 1989 ne găseam deja în plină criză. Un moment toți am sperat că sacrificiul de sânge al poporului nostru va amorsa o ieșire din criză. În loc de asta cu stupoare și pentru mulți cu deznădejde (vezi emigrarea în masă a tineretului), asistăm la un proces invers celui pe care l-am sperat. Fiecare lună care trece adâncește rănile și mărește dezastrul. Chiar să nu fie nimic de făcut? Este condamnat oare un popor întreg la dezastru și moarte numai pentru că grupul care a dus țara 45 de ani spre prăpastie se încăpățânează să ne coboare acum în ea pentru a-și păstra privilegiile?

De fiecare dată cînd situația catastrofală produce convulsii și momente de criză acută, conducătorii țării se reped cu febrilitate să analizeze aceste momente de criză, să stabilească vinovații, să întocmească „planuri de măsuri" de tip marxist-comunist pentru remedierea lor, toate cu concentrarea atenției asupra problemelor concrete imediate. Această febrilitate ascunde însă intenția vădită de a evita discutarea cauzelor adînci și reale care au condus nu numai la aceste aspecte acute dar la întregul dezastru în ansamblul său. Dar toată lumea poate remarca că de cîte ori se produce o situație de criză care este înăbușită local, peste nici cîteva săptămîni apar noi dificultăți, noi conflicte și de fiecare dată pe un plan mai jos, mai aproape de fundul prăpastiei. În zilele de astăzi de exemplu, guvernul se silește din răsputeri să demonstreze că în actualul conflict de muncă cu ceferiștii unor regionale sau chiar cu toți ceferiștii din țară, dreptatea este de partea sa: grevele sînt ilegale; pretențiile sînt nejustificate; metodele muncitorilor inadecvate; disponibilitatea la dialog lipsește numai din partea sindicatelor etc. etc. Opinia publică nu mai trebuie însă să se lase atrasă în capcana acestor discuții. Singurul lucru ceri este că guvernul nu a reușit, indiferent din ce motive, să evite o confruntare gravă și mai ales important este ca opinia publică să înțeleagă că aceste conflicte de muncă și nu numai, sînt doar un simptom. Boala este multi mai mare și adîncă. Și boala trebuie analizată și vindecată. Desigur, criza de profunzimea celei prin care trece țara astăzi, are cauze spirituale, morale, culturale, de mentalitate, economice și politice. Pentru că discutăm manevrele puterii politice de a eluda propria vinovăție în dezastrul țării și deoarece cauzele politice sînt cele care se cer în primul rînd înlăturate pentru amorsarea unei refaceri, ne vom limita acum să analizăm aceste cauze. Să urcăm treptele ecorilor politice ale actualei puteri pînă la treapta cea mai înaltă.

În primul rînd ne izbește impotența fundamentală în economie. Se constată că orice economie de piață trebuie să se bazeze pe un sector puternic privatizat și totuși după 14 luni de „eforturi" în această direcție s-au privatizat numai cîteva dughene, cîteva magazine pe valută, și toată piața neagră care se poate face pe risc propriu, într-o confruntare privită cu poliția. Se constată, ca urmare a unei competențe savante a specialiștilor din guvern, că o economie de piață înseamnă o economie de piață, deci cu prețuri liberalizate. În consecință se reacționează, din motive demagogice, numai o parte a prețurilor, după metoda comunistă, bazată pe teoria valorii marxiste. Se calculează costurile în condițiile unei gestiuni economice dezastruoase, se mai exacerează pe ici pe colo în părțile esențiale și se adaugă un beneficiu după ureche și... gata am liberalizat prețurile. Avem acum prețuri inacceptabile pentru marea majoritate a populației (noroc că nici produsele nu sînt ca să ispitească în zadar pe

MATEI BOILĂ

(Continuare în pag. a 2-a)

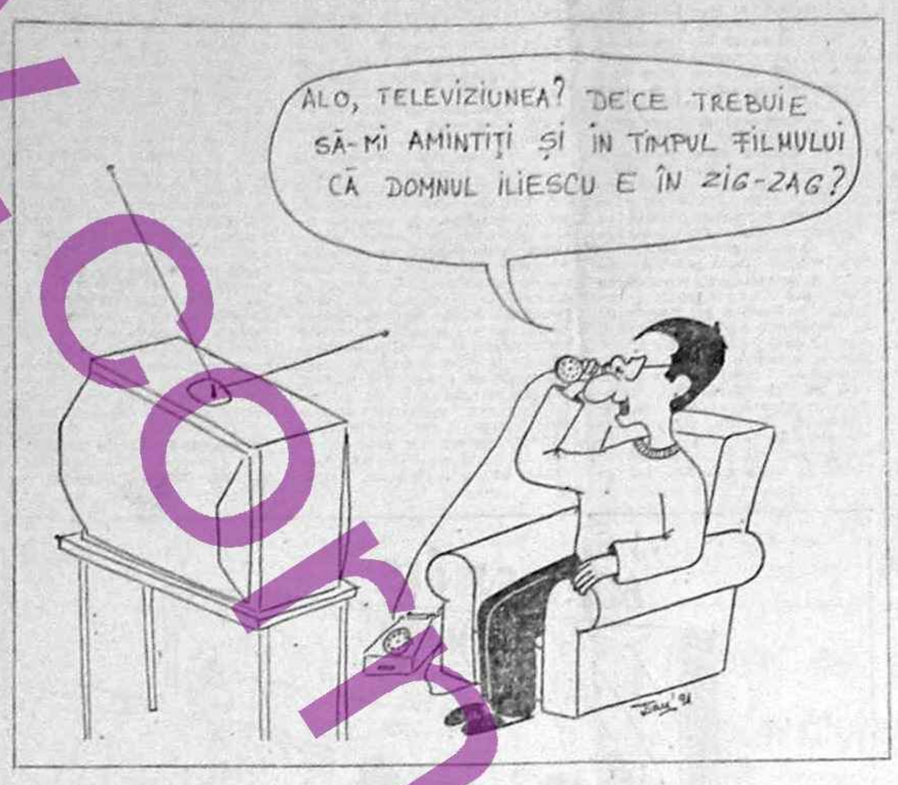

LEUL CONVERTIBIL

Domnul Isărescu, guvernatorul Băncii Naționale, ne-a anunțat că, fără să fim conștienți de măreția acestui fapt, am trăit o zi istorică ziua în care leul a făcut primul mare pas spre convertibilitate. La licitațiile oficiale, la care pot participa doar agenții economici legali, mușitorii de rînd neavînd acces, dolarul a făcut un salt spectaculos atingînd cifra de 225 de lei. Moment în care, domnul Baltazar, purtătorul de cuvînt al guvernului, a început să spere că magazinele pe valută, hulite și în Parlament, nu vor mai avea motiv să funcționeze. La negru însă, prețul dolarului, deși agenții de schimb ad-hoc încă nu s-au dezmeticit, a înregistrat o creștere la fel de bruscă. Cursul dolarului este în aceste condiții 35 de lei oficial, 225 de lei mai nou oficial, dela 350 de lei pe piața liberă din fața hotelului București. Care este de fapt cursul real? (G.L.).

Greva și puterea

Greva ceferiștilor din regionalele IAȘI și TIMIȘOARA mi-a stîrnit admirație pentru curajul [illegible] și conștiința socială de un deosebit nivel al solidarității, — iar pe de altă parte însă mi-a creat un sentiment de tristețe. O depresiune sufletească, dar și o revoltă cu o motivație autentică și de [illegible]duit. Acești lucrători care asigură tracțiunea vagoanelor de marfă la export și din afară către marile uzine și fabrici, cărora le aduc materia primă, ei care asigură întregul trafic de persoane înfruntînd asprimile vremii, au solicitat guvernului cu mult timp în urmă analiza unor greutăți pe care le au și acordarea drepturilor firești care decurg.

Aroganța cu care Puterea a întîmpinat cererile lor, formulate sub presiunea necesităților economice ce nu mai pot fi rezolvate și suportate, a motivat atitudinea radicală de a se declara GREVA. Ca urmare, nu au întîrziat cele mai debusolante măsuri din partea Puterii. În cea mai mare grabă s-a votat legea conflictelor de muncă, dorindu-se situarea în ilegalitate a grevei declarate anterior publicării legii. Greviștii au fost acuzați de producerea unor mari pagube aduse economiei naționale și amenințați cu plata de despăgubiri, desfacerea contractelor de muncă și probabil arestări. (Iarăși deținuți politici în olina primăvară a democrației noastre).

Întrucît există un mare risc de generalizare a acestei greve, — regionala Brașov a declarat și ea grevă de tip japonez — conducerea ceferiștilor a solicitat concursul direct al conducerii căilor ferate, guvernului, parlamentului și președintelui țării ca să medieze și rezolve punctele în litigiu. Ca răspuns, aceștia: aroganță, [illegible] și sfidare, manieră [illegible] ajutoare mai ales în rezolvarea litigiilor de muncă. Tratativele au fost întrerupte nejustificat de echipa guvernamentală și astfel... GREVA A CONTINUAT.

Societatea civilă din țara noastră, adică noi toți, sîntem desigur împotriva instabilității, a cererilor insolvabile lansate de unele segmente ale societății, dar cu toată hotărîrea nu acceptăm violentarea solicitanților, motiv pentru care credem util să ne exprimăm părerea — care se pare că are o largă acceptare. Revendicările socio-profesionale în procent de peste 90 la sută sînt admisibile și au fost în principiu acceptate de comisia guvernamentală. Dar de ce atîta tîrzîu și de greu? De ce a fost necesară o convulsie atît de dureroasă și de păgubitoare pentru economia națională, DAR MAI ALES pentru sensibilitatea sufletească și abnegația acestor lucrători?

Două însă sînt punctele la care Puterea nu vrea să renunțe:

— înlăturarea nomenclaturii neocomuniste compromise din conducerea directiilor regionale și a altor structuri de conducere, și
— acordarea celui de al treisprezecelea salariu în dolari, pe care le analizăm pe fiecare.

La punctul unu, este surprinzător că Puterea nu înțelege că „zarurile au fost aruncate" încă din Decembrie 1989 și că punctul 8 al Proclamației de la Timișoara este adînc imprimat în mintea și mintea cetățenilor acestei țări și că este IREVERSIBIL. Nu va fi liniște în țară, dacă nu se purifică de neocomuniști structurile de conducere politică și administrativă, în mod înțelept, fără ură, cu simțul dreptății sociale caracteristic acestui popor.

Cea de a doua cerere a fost respinsă fără cea mai sumară analiză economică. (De unde bani, dacă sacul este gol? se oftîngea domnul prim ministru Petre Roman și tehnocrații săi financiari, încă de acum un an). Și într-adevăr nu se întrevede nici o [illegible] de [illegible]. Oamenii sînt tot mai nemulțumiți și săraci, lipsa de [illegible] [illegible] interes și se constată chiar o degradare înspăimîntătoare a „consensului" moral. Fenomenul infracțional este în creștere, corupția înaintează agresiv pe toate treptele societății, iar Biserica nu se implică (sau nu i se permite aceasta) în promovarea unor principii morale, cu implicații benefice în societate.

PETRE MANDEA

(Continuare în pag. a 3-a)

Nevoia de informație

Inventînd noțiuni complet rupte de realitate și îmbinîndu-le cu cele reale sau numai marcate de falsitate, comunismul a creat un sistem falș, a cărui prăbușire s-a produs odată cu consumarea întregii încărcături de neadevăr din concepte. Procesul s-a desfășurat trecînd prin trei faze: impunerea acestor concepte (fază caracterizată prin conștiți cauzate de căutări și devieri), stabilitatea relativă și degradarea culminînd în colaps.

Ceea ce au înțeles unii dintre liderii comunismului este faptul că un asifel de sistem poate funcționa mult timp împotriva legii firii (bomba nu chiar atît de mult

PAUL SPÂNU

(Continuare în pag. a 3-a)

Istoriografia românească între reflectare și mistificare

Violentarea, timp de decenii, a științei istoriei a dus la un impas o cărui depășire necesită un efort autentic. Pentru a descerne datele reale ale problemei este necesară o discuție sinceră în care vor trebui să se angajeze toți cei dornici de a reface istoria în rosturile sale firești.

Politicul comuniști au considerat istoria sclava puterii totalitare. De ce a ajuns „partidul" să se manifeste cu atîta încrîncenare în ceea ce privește istoria națională? Ce rost are această subordonare și falsificare a trecutului? Răspunsul corect la aceste întrebări impune explicarea rolului istoriei ca știință, ca domeniu de cunoaștere și ca impact asupra conștiințelor individuale și asupra conștiinței colective a națiunii. Explicarea semnificației sociale a Istoriei arată de ce a devenit atît de necesară puterii totalitare comuniste amintita subordonare, indicîndu-ne și prin ce s-a manifestat vicleșenia și nocivitatea mecanismului de instrumentare a minciunii.

Funcția permanentă a istoriografiei naționale este de a reflecta concret, corect și cît mai complet viața poporului în devenirea sa istorică. Istoria adevărată, respectiv explicarea reală, științific și cu bun simț argumentată, inteligent prezentată, are un puternic impact asupra conștiințelor individuale și asupra conștiinței colective a poporului. Cele două planuri — cel individual și cel colectiv — se întrepătrund și se exprimă reciproc în ceea ce, cu un termen generic numim conștiință națională.

Individului, cunoașterea istoriei îi oferă posibilitatea dobîndirii unei viziuni inteligente asupra prezentului și a perspectivei. Iar pe această bază individul dobîndește capacitatea de a gîndi și acționa într-o lume prezentă, care este — inerent — produsul devenirii, precum și capacitatea de a proiecta asupra viitorului o lumină neutopică, realistă și pragmatică.

În măsura înțelegerii substanței evoluției societății, cunoașterea istoriei promovează în conștiințele individuale valori le umaniste, valorile și practicile democrației, ale interesului civic. Printr-o astfel de înțelegere se dezvoltă sentimentul răspunderii față de propria existență, privită ca un segment al devenirii sociale — noi, cei de astăzi, fiind produs al celor care ne au precedat și verigă necesară către cei care ne vor urma.

Istoria națională dezvoltă deasemenea sentimentul demnității, al verticalității — componente a conștiinței de sine a poporului, care îl sudează și îl face să-și înțeleagă rostul în lume.

Atacarea concomitentă a acestor valori specifice ale conștiinței, convertirea adevărului istoric în mistificare, substituirea planurilor prin confuzie terminologică reprezintă obiective precise în acțiunea ideologică diversionistă a puterii totalitare: fiecare dintre elementele constitutive ale conștiinței individuale, potențate prin cunoașterea istoriei, este un obstacol în calea totalitarismului comunist, un obstacol în transformarea omului modern european în „om nou", denersonalizat, incomunicabil, robot, vită de muncă.

Întrucît amintitele valori ale conștiinței umane sînt cu deosebire promovate pe parcursul dezvoltării moderne europene și românești, atacul cel mai consistent a fost promovat asupra acestei zone a istoriei. Întreaga evoluție universală a umanității în aspirația sa către dreptate istorică a fost contorsionată într-o presupusă lupta de clasă, inventîndu-se idolii falși ai comunismului și internationalismului. Faptele, momentele semnificative ale istoriei moderne au fost golite, în prezentarea lor prin cărțile de istorie, de conținutul lor real, iar pentru a scăpa cu totul de grija, păzitorii ortodoxiei comuniste au distrus din fașă orice tentativă de abordare a istoriei universale de pe pozițiile cercetării proprii naționale.

Și, întrucît amintitele valori ale conștiinței umane au fost atacate, s-a încercat a fi distruse, pe parcursul dominației comuniste, mistificarea istoriei acestei perioade trebuia să fie totală, începînd de la datele primare, necesare cercetării ulterioare și pînă la impunerea, prin repetare, a unor aprecieri total rupte de realitate.

Pentru puterea totalitară comunistă falsificarea istoriei mai prezenta importanță și prin aceea că se încerca, astfel, să își creeze o aparență de legitimitate. Prin impunerea obstinată a falsei legitimități era constituit și un larg cîmp de diversiune propagandistică, apelul la trecutul răstălmăcit — nu la adevărurile acestui trecut — fiind realizat prin tot mai numeroase și mai zgomotoase „sărbătoriri". Confiscarea trecutului îi apărea și ca un loc de lansare de asertiuni ideologice, în condițiile în care din propria sa ideologie, evident falimentară, nu mai avea ce stoarce.

În cele mai bine de patru decenii de acțiune mistificatoare asupra trecutului și asupra prezentului, aparent s-a produs o mutație — de la negarea abso-

CORNELIU OLARU

(Continuare în pag. a 2-a)

Conf. univ. dr. Gheorghe Dumitrașcu, senator de Constanța (II)

După cum v-am promis, redăm în numărul nostru de astăzi cîteva selecțiate din vasta operă istorică a domnului Dumitrașcu.

„Partidul clasei muncitoare — exponent fidel al marilor ideiuri ale poporului român", în „Dobrogea Nouă", 4 aprilie 1981: „Acum, la aniversarea a șase decenii de existență a P.C.R. putem afirma cu toată certitudinea că partidul nostru își îndeplinește — așa cum subliniază Tov. Nicolae Ceaușescu — misiunea de continuator al celor mai însemnate ideiuri de libertate și dreptate ale poporului nostru, că în fiecare act militant al P.C.R. consacrat cauzei socialismului și comunismului, glăsuiește vocația de luptător pentru binele țării, pentru demnitatea ei, a tuturor muncitorilor, țăranilor, și cărturarilor români".

„Memoria nepieritoare a istoriei", în „Litoral", 22 august 1981: „Este marele merit al P.C.R. de a fi reușit într-un moment decisiv al istoriei poporului român să-l adune, să-l coordoneze spre salvarea lui. Comuniștii s-au impus prin luciditate, hotărîre de luptă, acțiune multilaterală de menținere a moralului, de creere a unui front patriotic, reunind largi forțe, de pregătire militară a rezistenței românești".

„Constanța universitară", în „Tomis" decembrie 1981: „România este un șantier și, ca niciodată în istorie, Dobrogea este unul din focurile cele mai fierbinți ale acestuia. Sentimentul datoriei de români și comuniști a cuprins plenar întreaga ființă a Institutului de învățămînt superior Constanța".

„Dobrogea în lumina acelui august de foc", în „Litoral", 23 august 1983. „În acei ani (1945—1946) se afirmă ca secretar al Regionalei Dobrogea a P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu, cel care de 18 ani conduce în chip strălucit destinele patriei noastre. Asectul general al Dobrogei de azi, asezesi și cu totul altă Dobrogea, oferă chiar și la această

Figuri „însemnate" ale istoriei contemporane

vărurile general valabile ale construcției socialiste elaborate de Marx, Engels, Lenin".

„Andrei Ionescu, militant de seamă al P.C.R., al mișcării revoluționare din România", în **„Comunicări de istorie a Dobrogei"**, 1980, p. 231, 238: „Momentul culminant al activității lui Andrei Ionescu este legat de crearea P.C.R. Andrei Ionescu a fost partizanul hotărît al creării P.C.R. și afilierii lui la Internationala a III-a fără rezerve, ca fiind singura soluție de nastere a acestui partid... Andrei Ionescu a contribuit după puterile sale la înființirea idealului comunist nu pentru el, pentru că n-a apucat să-l vadă, ci pentru oamenii acestui pămînt..."

„Presa militantă din Dobrogea", în „Dobrogea Nouă", 12 august 1981: „Sărbătorirea a 50 de ani de la apariția ziarului „Scînteia" prilejuiește lucrătorilor din presă, politologilor istoricilor, evidențierea bogatei activități a presei comuniste din țara noastră conduse și îndrumate de partid puse în slujba progresului social, al binelui oamenilor. S-au distins și în această zonă a țării jurnaliști care militau pentru înlăturarea exploatării și asupririi, pentru promovarea în masă a ideilor socialiste și comuniste...

Ca și organul central de presă al partidului, „Scînteia", al cărei glorios semicentenar îl vom sărbători curînd, încercăm un sentiment de firească mîndrie subliniind cu acest prilej că și jurnaliștii din presa comunistă din Dobrogea, sub înțeleapta conducere a partidului, au dovedit prin seriozul lor constiincioziate și cura, inițiativă și inteligență, stil și spirit revoluționar dragoste fără de margini, față de oameni și adevăr".

„Eroi dobrogeni ai unei perioade eroice: 23 august 1944 — mai 1945" în „Litoral", 21 august 1982: „Regionala Dobrogea a P.C.R. a constituit forța cea mai dinamică și constructivă a societății în această parte de țară, și s-a remarcat printr-o activitate antifascistă antihitleristă de renaștere națională. Concomitent forțele social-politice, progresiste în frunte cu P.C.R. desfășurate într-un front larg, luptă pentru instaurarea unui guvern democratic-revoluționar. La Constanța prin instalarea, în noiembrie 1944, a primarului și prefectului democrat, s-au înregistrat importante și decisive succese".

Încercînd să cuprindem opera în vastitatea ei, prin exemplificări, vom aprofunda acum, cu voia dumneavoastră, obiectul, printr-o modestă și succintă analiză a unei mostre semnificative din opera sa afumă (adică antedecembristă) promițîndu-vă că, celei postume (de după moartea lui Ceaușescu), îi vom rezerva un capitol special. Deocre volumul **„Momente din mișcarea comunistă și muncitorească în județul Constanța"** veți putea citi în numărul nostru de mîine.

GILDA LAZĂR

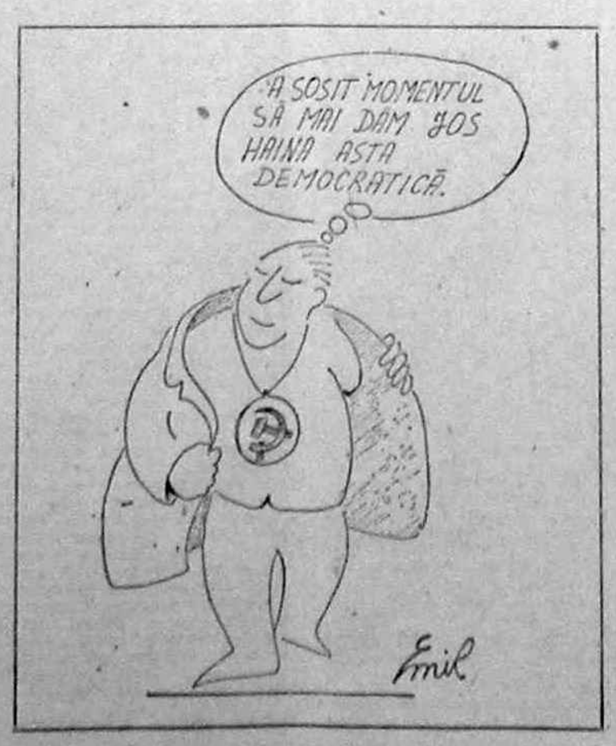

„DREPTATEA" INTERNAȚIONAL

(Amănunte în pagina a 4-a)

Glasul robilor de tren

E țara-ntreagă-n sărbătoare.

Sărbătoarea sărăciei noastre. Demnă și originală. Strălucitoare și ambițioasă.

Ne-am cîștigat cu greu locul sub soare, folosind în Europa și prestigiul pe care-l merităm strîgînd în toate părțile și vălțîndu-ne cît sîntem noi de săraci, dar ce liberi sîntem și ce mostenire frîstă am primit prin testamentul de la Tîrgoviște, datat 25 decembrie 1989.

Dar să nu vă închipuiți că de-a lungul secolelor sau în ultimele decenii, am sărăcit așa, dezordonat, în devălmășie. Nu! Sărăcia noastră este bine chibzuită rațională, as zice. Cercetările specialiștilor noștri în sărăcie, apologeții pauperizării științifice și ideologii optimului ca formă de rezistență, au scos la lumină cauzele istorice baza teoretică și mecanismele secrete ale procesului nostru de neîndestulare, pe care mulțimea, poporul nu le dibuie cu una-cu două.

Să luăm, spre exemplu, ultimul an de sărăcie!

Pînă în luna mai a anului trecut, de vină era Ceaușescu. I am vizitat cu toții robinetele de aur, i-am văzut copiii și rezidențele, am [illegible] furioși de conturile din Elveția... Și ăș mai departe.

În timpul campaniei electorale, i-am lăsat pe tîrgoviști și am descoperit că partidele istorice nemincinoase de salam cu soia doresc să ne vindă țara. Pe valută ne bluejesna pe drumeți. Pe dolarul se mai... Prin urmare am luat atitudine.

Lucrurile s-au schimbat însă din iunie încoace.

Sărăcia continuă. Mecanismele ei și magazinele goale săreau în ochii poporului, ca emisiunea „Viața parlamentară" la TVR, în orș de vîrf. Și atunci, stăpînirea s'a văzut pusă în situația penibilă de a nu mai ști cine e de vină. Și a aruncat ușor discreditul pe umerii oamenilor muncii. Că nu muncesc cu spor. Că le-a pierit cheful prea repede. Că vor prea multe și fac greve... În fine

Conjurații prăcăroase

Drept urmare, s-au liberalizat prețurile, dar s-au dat compensațiile bănești. Apoi s-au mărit salariile, dar s-au reînscenerit impozitele.

Colac peste pupăză, a mai venit și iarna. Taman în februarie, cînd credeam că am scăpat. De vina a fost situația din Golf firește. Drept aliniere guvernul a trimis un corp expeditionar cu studii medicale, care va cînta „Frunză verde, verde de stejar" prin deșertul Arabiei și va [illegible] cîte ceva pe fel-pe colo, pentru viitorul nostru.

Și iată că ultima „cauză obiectivă" a pauperizării [illegible] este nu ne astestam datori. Regionala Căi Ferate — Iași, care, prin greva ei [illegible] a adus pînă acum pierderi în valoare de o jumătate de miliard de lei economiei noastre amenințată de colans.

Mașini care nu mai funcționează, pomi care nu mai rodesc, cuptoare care nu mai topesc, sonde care nu mai forează, copii care nu mai știe-i zîmbetul, vagoane care plutesc în derivă în portul Constanța vite care visează la vagoane întregi de nutreț, intenționînd în cine știe ce cară — toate acestea se datorez numai din vina ceferiștilor care, la fel, dacă vă mai amintiți au destabilizat țara și în 1933. Și tot pe o situație de criză.

Revendicările lor — acum și atunci — sînt aceleași: salariu pe măsura muncii și condiții omenești de desfășurare a acesteia. Cu alte cuvinte, nimic nu s-a schimbat, de cînd avea dl. Iliescu trei ani și nînă acum în trista amintită de pe Dîmbovița „Glasul roților de tren".

De aceea, ași îndrăzni să propun Guvernului ca următoarea ședință de analiză să nu se mai țină la [illegible] în Palatul Victoriei, ci în acceleratul 521, București — Iași și să țină ședința la destinația ar fi, dacă Domnului, doctorul!

Iar ne dorim convoiștilor [illegible] de [illegible] [illegible] membrii [illegible] și [illegible] [illegible] [illegible]

TEATRUL ŞI STRADA

Prin talentele sale de excepţie, teatrul românesc a fost în timpul dictaturii o barcadă a rezistenţei autentice. S-au realizat câteva spectacole de referinţă. Multe teatre s-au descurcat chiar şi financiar în condiţii foarte vitrege, statul (puterea) lăsîndu-i în voia soartei, cum a lăsat arta în general. Dar a venit revoluţia. A dispărut cenzura. S-a deschis drum libertăţii totale de expresie. Mai mult, statul, prin Ministerul Culturii, finanţează teatrele în proporţie de 80 la sută. Şi totuşi, în aceste condiţii normale, teatrul e în... criză. Care se manifestă prin absenţa aproape generală a premierelor. Oare să nu fi fost teatrul românesc pregătit pentru... libertate, ei, care i-a pregătit pe spectatori tocmai pentru înlăturarea dictaturii? Pe vremea monstrului bicefal, oricîte capcane i s-au întins, oricîte restricţii a cunoscut, teatrul nu era în criză, acum însă este. Paradox? Perioadă de trecere, de primenire firească? Sau „vid de creaţie"?

Dar venim şi întrebăm: Cum justifică teatrele sutele de mii de lei pe care pînă acum le-au cheltuit fără să fi realizat măcar nici un spectacol? Cîţi bani au înghiţit de la stat fadicăi de la populaţie) Teatrul „Vasilescu", de pildă, Teatrul Mic, Teatrul Bulandra sau Teatrul Odeon şi multe alte teatre din ţară, fără să fi dat în schimb mai nimic, iar ceea ce au dat e nesemnificativ? Şi oare cît timp o să mai poată să finanţeze Ministerul Culturii teatrele? Dacă statul (populaţia) nu le-ar mai finanţa, majoritatea lor ar trebui să-şi închidă definitiv porţile. (Desigur, lucru valabil şi pentru Filarmonicile de stat, bunăoară!), ne pare că în afara Teatrului Naţional, care prin spectacolele lui Andrei Serban în primul rînd, singurul care a dat ceva esenţial, care a smuls aura tîrgului, cum se spune, în rest... [illegible]

Spectacolele de stradă ale perioadei revoluţionare şi post-revoluţionare se pare că au pasionat teatrele, căci s-au scos pe acţiuni şi pe regizori din rol. Desigur, spectacolul din Piaţa Universităţii ar fi paralizat pe oricine, pe toţi împătimiţii ai unei idei, unui adevăr şi fără muzee. Să nu uităm că el era transmis în direct, prin satelţi, în Franţa, Anglia etc. Spectacolul din Piaţa Universităţii i-a paralizat o vreme şi pe domnii Iliescu, Roman şi comp. (mai puţin pe mineri, e adevărat). Şi să nu uităm mai ales că spectacolele de stradă au reînceput şi au loc într-un ritm vertiginos prin accelerarea grevelor. Adică s-au „liberalizat" şi ele! Iată deci ce sarcină grea are acum teatrul: cum să-i aducă pe „actorii" de pe stradă în sala de spectacole, să-i facă din nou spectatori? Cum o să concureze strada, cum o să facă legătura cu ea (căci e greu de imaginat succesul unor spectacole rupte de actualitate, care nu vin direct din viaţă!)?!

Nu cunoaştem pînă acum decît o singură experienţă în acest sens, spectacolul Teatrului „Al. Davila" din Piteşti cu piesa La poarta celor care dorm*", de George Bizescu, o încercare timidă şi confuză de a parodia „exhaustiv" comunismul, dejismul, ceaucismul, hainele noi, de după revoluţia din decembrie 1989, pe care le-au îmbrăcat activiştii şi minerii, televiziunea şi manipulările ei, haosul parlamentar şi chiar pe aleşii de frunte ai ţării. Cu tot efortul lăudabil al trupei de actori neprofesionişti, cu toată risipa de talent a regizorului Bogdan Drăguleacu şi a scenografei Daniela Voiellă, spectacolul e departe de a concura strada, respectiv spectacolele care au loc pe scena politică a ţării. Parodia suferă de sărăcie de idei şi de diletantism. Intrucît nu e susţinută de o dramaturgie viabilă şi bine articulată, cu situaţii şi personaje general-valabile. Ea se naşte mai degrabă în sală, în sensul că spectatorii ştiu mai multe decît se petrece pe scenă şi, ca atare, reacţionează foarte diversificat, fiecare în funcţie de imaginaţia sa şi de informaţia la zi pe care o are. Însă nu poţi să te bazezi pe „generozitatea" publicului decît poate atunci cînd faci un teatru bulevardier, ieftin, cînd nu pretinzi să te ridiţi la artă. Arta nu e informaţie, nu e articol dramatizat. Or, teatrul, ca să fie actual, mereu actual, trebuie să se ridice de la informaţie, de la spectacolul străzii, la artă, care este o formă de expresie purificată.*

Să sperăm că teatrul românesc, prin marile talente care îl susţin, va reuşi să iasă din criza unde l-au dus spectacolele de stradă şi, implicit, cele prezidenţiale, guvernamentale şi parlamentare. Sau aceste spectacole (şi, evident, ecoul lor în presă, la radio şi televiziune) au luat pentru încă multă vreme locul teatrului adevărat, al reprezentaţiilor autentice?

GRID MODORCEA

Recidivări necesare

MIRCEA STREINUL
Lupul în Ţara huţulilor

Romanul **Lupul în Ţara Huţulilor** este o mărturie artistică pe care Mircea Streinul o depune pentru „neamul cumplit al huţulilor". Huţulii sînt urmaşii dacilor liberi care au scăpat de colonizarea romană dar au suferit slavonizarea forţată. Vieţuiesc în zona muntoasă a Galiţiei de răsărit şi-n Bucovina formînd o populaţie numită ruteni, dar păstrînd numeroase însemne particulare care îi individualizează printre etniile româneşti. Se ocupă cu tăierea şi prelucrarea lemnului şi cu păstoritul. Mesianicii creştini au ajuns şi pe la ei ca să le temperoze instinctele primare. De aceea spun că trăiesc cu frica lui Dumnezeu. Dar uneori îl uită şi se supun „legii talionului": ochi pentru ochi şi dinte pentru dinte. Trăind adesea în munţii împăduriţi şi înfrăţindu-se cu lupii, ursii şi chiar cu eretii sînt obişnuiţi cu primejdiile vieţii. Din acest motiv se arată ireconciliabili în sentimente. Iubirea la ei devine „patimă ucigătoare". Huţulii iubesc „sub pecetea singelui şi a stelelor". Naraţiunea romanului care însoţeşte evoluţia dramatică a lui Voncic de la copilărie pînă la tinereţe, este un prilej de a fixa cîteva aspecte etnografice ale acestei comunităţi româneşti risipită prin munţii Bucovinei istorice, în apropiere de Prut şi Ceremuş. Voncic, rămas orfan de mic, va fi crescut în coliba unui bătrîn care văzuse multe la viaţa lui. Sub îndrumarea tutorelui său va deprinde obiceiurile pămîntului, iar iniţierea în necunoscutele vieţii o realizează prin lecturi din Sfînta Scriptură, din Halimaua, din calendare şi almanahuri. După moartea bătrînului, Voncic rămas singur, dar cu mare dragoste pentru libertate, se va retrage în natură devenind omul munţilor. Acolo în împărăţia naturii, pentru a îndepărta duhurile rele ale pămîntului săvîrşeşte anumite semne şi gesturi. În prima noapte de refugiu în peşteră îşi creştează picioul, aducînd prin sîngele vărsat jertfă zeilor şi iasmelor şi punîndu-şi fiinţa în afară de pericol. Singurătatea copilului este spulberată de vizita neaşteptată a unui „trăin cu obraţii de ceară". Tînărul sosit îi va istorisi o întîmplare, din viaţa sa, care îl pune pe Voncic în contact cu legile aspre de convieţuire ale ţinutului. Trăirile sincere alături de tînăr, însoţite de moartea accesuală, datorată acelor rînduleli necruţătoare, îl vor îndepărta tot mai mult pe Voncic de prejudecăţile oamenilor, sporind în el nevoia de independenţă. Izolat în inima munţilor, va fi însoţit de calul Pulca-Năzdrăvana rămas amintire de la flăcăul mort. O mare prietenie cît o iubire îl va uni pentru tot restul vieţii. Cînd îşi pierdea răbdarea pentru cititor Voncic îl încăleca şi străbătînd poteci din pădure „se lua la hartă cu cîte un lup pînă-l ucidea". Viaţa lui Voncic în pădure se va abate de la colsnuitul el cînd o întîlneşte pe Ianca, frumoasa păstoriţă. Din clipa cînd s-au întîlnit, privirile celor doi decid să stăpînească „împreună pămîntul. Pămîntul şi cerul". Naşterea sentimentului aduce cu sine şi nevoia de proprietate. Iubirea ca şi nunta sînt evenimente vitale pentru fiinţa huţulului. Mircea Streinul se surprinde prin detalii care le particularizează, realizînd un adevărat tablou al obiceiurilor. Intrarea lui Voncic în casa fetei pentru a-i cere mîna este urmată de apariţia unui sobor de bătrîni din sat. Ca într-o procesiune de început de lume urmează ritualul verificării şi proslăvirii forţelor germinative. Mîna unui bătrîn va mlădia trupul tînărului pregătit pentru lumire, slobozind din tăriile ei bărbăţie îndelungată, în timp ce Ianca va fi semănată cu fire de sare spre a rodi spornic sămînţa lui Voncic. După plecarea bătrînilor Voncic primeşte, în semn de legătură, o pamblică roşie în jurul gîtului, iar pe frunte cu o custură i se imprimă semnul crucii. Ianca îi va şterge sîngele cu un ştergar curat. Înainte de nuntă flăcăul va fi încercat de Irina, „zămţia satului", cunoscută de localnici pentru astfel de îndeletniciri. Episodul acesta, odată cu ilustrarea unui obicei al locului, va situa cele două personaje în situaţii-limită ale existenţei lor. În textura romanului, Mircea Streinul adesori supune controlul motivului popular, din spiritualitatea locului, poate fictivul naraţiunii care interpretează personajul în evoluţiile sale conflictuale. Cu nunta are loc la biserică, fiind urmată apoi de alaiul de nuntaşi invitaţi să ospăteze şi să se veselească. Semnificative pentru mentalitatea locului sînt cuvintele rostite de mama feciorului: „Mai băiete, iată femeia ta! Du-te în casa cea mare, unde ţi-am pregătit pat descinstat şi aşternut cu căldăr. De-acum, nimeni în afară de tine nu mai are drept asupra Ianei. Ea este cu trup şi suflet a ta. Ti-i femeie, trup din trupul tău". Pentru a nu rămîne în registrul strict descriptiv al ritualului de nuntă, autorul colorează substanţa naraţiunii cu întîmplări care să sporească figurativul, dirijîndu-l în planul dramatic impresionabil pînă la credibilitate. Travaiul nupţial este întrerupt de bocănitul calului. Voncic nu are loc la biserică, fiind invitat să ospăteze şi să se veselească. Semnificative pentru mentalitatea locului sînt cuvintele rostite de mama feciorului: „Mai băiete, iată femeia ta! Du-te în casa cea mare, unde ţi-am pregătit pat descinstat şi aşternut cu căldăr. De-acum, nimeni în afară de tine nu mai are drept asupra Ianei. Ea este cu trup şi suflet a ta. Ti-i femeie, trup din trupul tău". Pentru a nu rămîne în registrul strict descriptiv al ritualului de nuntă, autorul colorează substanţa naraţiunii cu întîmplări care să sporească figurativul, dirijîndu-l în planul dramatic impresionabil pînă la credibilitate. Travaiul nupţial este întrerupt de bocănitul calului. Voncic nu are loc la biserică, fiind invitat şi el la ospăţ şi la veselie. Se va insoţi cu Botosu, luptă emblematic al prozei lui Streinul. Acceptîndu-l ca pe un adevărat fiinţă, va intra în spaţiul mitologic al fiinţei sale. Romanul îşi prezintă eroul într-o devenire ciclică începînd cu un mod primar de viaţă şi încheiată cu intrarea în acest primordialitate a fiinţei de vegetativul naturii şi de fauna originară. **Lupul în Ţara Huţulilor**, apărut în 1940 la „Imprimeria Bucureşti", seria „Scriitori români contemporani", este o substanţială călătorie la izvoare pe care Mircea Streinul o parcurge spre a ilustra o normă de spiritualitate ce a fundamentat etnogeneza neamului românesc.

NICOLAE HAVRILIUC

POŞTA REDACŢIEI

C.V. NEGOIŢĂ — BUCUREŞTI. Credem că ne-am însuşit punctul dv. de vedere ţinînd o Poştă a redacţiei consecventă şi publicînd unele articole integrale sau parţiale, de la caz la caz. Ne rezervăm în continuare dreptul (dacă în scrisori nu se solicită altminteri) de a face anumite corecturi asupra textelor primite la redacţie. Părerea dluj Cojocaru ţine de libertatea de exprese şi de opinie, iar noi nu avem de gînd să o îngrădim. În privinţa viitorului sperăm şi noi la fel ca dv. şi mulţi alţii. Vă mulţumim pentru rest.

GHEORGHE POPESCU — ZATREM, VÎLCEA. Pastă pentru pix, într-adevăr se găseşte greu. În privinţa emigrării, eu zic să nu apelaţi încă la ultima soluţie. Se mai găsesc totuşi creioane... Scrisoarea dv. nu poate fi citită în parlament. Acolo se dezbat „cestiuni" mai importante. Noi în schimb v-am citit-o şi vă mulţumim.

MARIA BARBU — BUCUREŞTI. Răspundem rugămintii dv. şi sesizăm „Cartea prin Poştă" să-şi onoreze angajamentele. Este regretabil că, în loc de Tratat de Anatomie de V. Ranga, vi s-au expediat povesti de Andersen.

VALENTIN POPESCU — BUCUREŞTI. Am reţinut propunerile dv. şi le vom face publice într-un viitor apropiat.

VASILE MACARIE — IAŞI. Din păcate scrisoarea ne-a parvenit prea tîrziu şi nu putem publica apelul dv. şi al celor 200 de cetăţeni, în numele cărora spuneaţi că ne-aţi scris. Se pare că n-am greşit prea mult: nu v-am văzut prin Bucureşti! Totuşi vom sesiza Ministerul Apărării Naţionale.

PETRU BODEA — SIGHETU MARMAŢIEI. Redăm din articolul „Cerere de azil politic în România" pe care ni l-aţi trimis, un pasaj: „Am avut dreptul să nu votez, deşi Comisia electorală a municipiului a fost anunţată de imposibilitatea mea de a mă deplasa la secţia de votare. Am avut dreptul să fiu insultat şi bruscat iar în ziua de 20 aprilie '90 (cu o lună înainte de „alegeri") să fiu aruncat din autobuzul local şi să mă aleg cu femurul piciorului stîng fracturat. Am avut dreptul ca din pensia de profesor să trăiesc decent. Am în continuare dreptul să stau la cozi şi să fiu înlăturat ca inapt pentru că nu rezist la îmbrînceli. Am dreptul să mi se deschidă corespondenţa, dar îl am şi pe acela de a protesta (inutil). Pentru cele arătate mai sus, cu revoltătoare umilinţă vă rog în genunchi, dar nu îngenunchiat, dle preşedinte, să-mi acordaţi azil politic în ţara mea, care a devenit a adepţilor minciunii".

DAN COSTE

DECLARAŢIE

Solidaritatea Universitară consideră de datoria ei să atragă atenţia asupra gravelor consecinţe sociale pe care le-ar putea avea continuarea tacticilor arogante şi impregnate de reziduurile vechii mentalităţi, aplicate pînă în prezent de autorităţile statului muncitorilor grevişti de la regionalele C.F.R. Iaşi şi Timişoara.

Încercările de intimidare a liderilor sindicali, campania de compromitere a grevei în ochii opiniei publice, ameninţarea cu mobilizarea la locul de muncă, adoptarea în pripă a unei legi antisindicale şi scoaterea în afara legii a grevei printr-o procedură marcată de numeroase iregularităţi, sînt metode anacronice, incompatibile cu principiile statului de drept, cu rolul şi importanţa sindicatelor într-o societate democratică.

Un guvern venit la putere, anunţînd o orientare social-democrată şi promiţînd protecţia socială a muncitorilor, se dovedeşte astfel incapabil şi nedoritor să-şi respecte angajamentele luate în faţa electoratului.

SOLIDARITATEA UNIVERSITARĂ

În această lună, la Nărteşti, comuna Gohor, judeţul Galaţi, la biserica satului a fost oficiată o slujbă de pomenire a martirilor căzuţi în lupta anticomunistă. Sufletul acestei iniţiative aparţine cunoscutului gospodar Milică Maxim, care a suferit mult de pe urma prigoanei comuniste.

După parastas, preotul, enoriaşii, cetăţeni ai satului, membri şi simpatizanţi ai P.N.Ţ.-C.D. s-au deplasat într-o anexă a Cămînului Cultural, unde se află sediul partidului, şi au evocat pagini de istorie şi patriotism.

Istoriografia românească între reflectare şi mistificare

(Urmare din pag. 1)

lului a valorilor trecutului istoric naţional, la trîmbiţarea naţionalistă, la supralicitarea pînă la satietate a acestuia, în amintita confiscare. Este numai aparent o modificare, întrucît, prin continuitul acţiunii, s-a urmărit permanent dislocarea conştiinţei de sine a poporului.

Fenomenul nu s-a petrecut numai în România; toate ţările care au trecut sau mai trec încă prin comunism l-au cunoscut şi îl cunosc; toate puterile totalitare, deci nu numai cele comuniste, l-au practicat.

Repunerea istoriei naţionale în adevăratele sale dimensiuni ne-ar întări şansa de a deveni noi înşine, ca indivizi şi ca popor. Prin atacul la istorie, comunismul şi neocomunismul caută să o pervertească în propriul interes, transformînd minciuna şi uitarea în falsă conştiinţă de sine.

La Simeza, propuneri ale sculpturii tinere

Şapte sculptori, născuţi după 1955, expun la Simeza piese din teracotă. Pe toţi şapte îi frămîntă problemele sculpturii contemporane şi, fiecare, în felul lui, îşi caută încă drumul.

Despre Marian Zidaru, cel mai cunoscut, dintre ei, se pare, că, în anii din urmă, şi-a hotărît retragerea temporară într-o mănăstire. Este o opţiune spirituală curată şi plină de învăţăminte. Arta însă se face mai întîi la chemarea talentului şi a inteligenţei (care tot darurile lui Dumnezeu sînt) şi, mai apoi, în urma unei astfel de opţiuni spirituale care hotărăşte numai demersul. Este imposibil de trecut dincolo de potenţialul lor real fără să cazi în neîmplinire. Din fericire însă, M. Zidaru are talent. Dar un talent contorsionat şi supus febrilităţii de o dorinţă expresă: să dăruiască şi contemplatorului din acele înţelepciuni ale ortodoxiei de care este el frămîntat. Cu vremea, dacă sămînta este cea pe care o bănuim, această tensiune va face loc înţelepciunii. Se vor decanta atunci judecăţi şi sinteze care îl vor hotărî pe sculptor să lase în urmă cîmpul primejdios, pentru un artist, al meta-esteticului. Oricum, prin desenul cald şi prin ingeniozitatea specific contemporană (rara avis!) cu care îşi apropie spaţiul şi forma, Marian

ARTA PLASTICĂ

Zidaru reprezintă în ansamblul expoziţiei punctul de interes maxim.

Elena Vlad a încercat o lucrare pretenţioasă pe care însă n-a izbutit-o. Cele cîteva zeci de picioare dispuse în şir nu spun mare lucru fără ajutorul textului lui R. M. Rilke. Sculptorita nu ştie să îşi apropie cuvintul şi a fost amăgită de flexibilitatea acestuia. De cuvînt nu te poţi apropia oricum. În final drumul imaginii trebuie să fie unul propriu şi în afara servitutii, potrivit la rîndul-i să devină suport pentru cuvînt. Or, prin dezlipirea motto-ului rilkean încercarea Elenei Vlad se prăbuşeşte şi devine atît de „păminteană" încît sugerează, fără nici o ironie, o coadă la carne.

Ceilalţi sculptori au prezentat: un portret care în viziunea autorului ar reprezenta un gnom (Darie Dup), două sculpturi modelate economic şi „obişnuit" (Mircea Roman), o sugestie a spaimei prin aditionare de date arhaice (Aurel Vlad), cîteva piese — mai degrabă decorative — justificate tehnic prin titlul: „Ispitirea animalului Soare" (Gheorghe Marcu) şi, în sfîrşit, un hibrid ceramică-instalaţie sufocat de intenţii teoretice, preţios (Mircea Popescu).

Aplecarea acestor tineri asupra experimentului plastic contemporan este meritorie chiar dacă nu reuşesc (exceptîndu-l, oarecum, pe Marian Zidaru) să îi pătrundă sensurile. Ei rămîn încă în limitele ilustrativului, mulţumindu-se cu accesorii formale sau pitoreşti.

EUGEN STĂNCULESCU

Primul imperativ şi ultima şansă

(Urmare din pag. 1)

bieţii oameni) dar mecanismul pieţii, deşi excelent, lipseşte cu desăvîrşire. În afara preţurilor liberalizate în înţelesul real, deci stabilite pe baza cererii şi ofertei, pentru funcţionarea economiei de piaţă este nevoie de capital. Dar capital nu există şi mai ales nu are şansa să existe nici în viitor, pentru că elementul esenţial formării lui, anume creditul, deci încrederea, lipseşte. Pentru toată această situaţie rolul guvernului a fost decisiv. Contribuţia guvernanţilor la criza economică ne conduce la a doua treaptă a cauzelor dezastrului. Mergînd şi în această privinţă la esenţă trebuie să constatăm că politicul a blocat trecerea la o economie de piaţă prin aceea că afirmînd în teorie democraţia a anulat-o în mare măsură în efectele ei practice. Există o legătură organică absolut necesară într-o economie liberă şi mai ales între edificarea unei economii de piaţă pornind de la structurile economiei planificate şi democraţie. Lipsa democraţiei autentice, înlocuirea ei cu una originală, ineficientă, nu mai trebuie demonstrată acum pentru nici un om de bună credinţă.

Să ne urcăm însă pe treapta analizei pentru a ajunge la cauza cauzelor, la cauza profundă a lipsei de democraţie, cu toate consecinţele ei dezastruoase pentru economie şi celelalte aspecte ale socialului. Ei bine, cauza politică a acestui dezastru pe toate planurile în care a intrat societatea românească după 22 decembrie 1989 a fost şi este lipsa adevărului. Aşa cum toată lumea ştie acum, garnitura a doua a PCR dorind să-şi perpetueze privilegiile şi puterea a pus stăpînire sau mai exact şi-a continuat guvernarea pe baza unui neadevăr fundamental care are mai multe aspecte:

— Conducătorii organizaţi în FSN nu au nimic cu PCR-ul şi sînt emanaţia revoluţiei anticomuniste.

— FSN-ul nu doreşte, aşa cum grupul celor sase dizidenţi comunişti a afirmat-o înainte de 22 dec. 1989, să amendeze comunizatul, ci doreşte edificarea unei societăţi democratice şi a unei economii de piaţă.

— Noii conducători nu doresc salvarea valorilor umaniste marxiste pe care în focul primelor ore de „revoluţie" domnul Iliescu le-a declarat perene, ci renunţarea la ele, înlocuirea lor, nici mai mult nici mai puţin, cu valorile tradiţionale creştine.

Neadevărul acesta fundamental, instalat după 22 decembrie 1989, ca o performanţă de excepţie a intrării periodice de mineriuni de peste 45 de ani, a viciat şi viciază întreaga societate românească, fiind la originea actualei crize morale, politice şi economice. Acest neadevăr a produs ca o reacţie în lanţ: scenariile pentru justificarea emanaţilor, cu teroriştii în prim plan, care au provocat noi vărsări de sînge, intoxicarea întregii opinii publice, uzînd de evasa monopolul asupra mass-mediei, organizarea dezinformării, a calomniei şi a violenţei fizice împotriva oricărei opoziţii, făcînd inoperantă democraţia incipientă, demagogia, deşănţată, anulînd posibilitatea iniţierii unei veritabile reforme economice, asmuţirea pînă la violenţă şi crimă a unei categorii sociale contra altei categorii sociale, păstrarea structurilor de conducere ale vechii dictaturi, făcînd inoperante orice măsuri de liberalizare efectivă a economiei, transformarea procesului celor vinovaţi de dezastrul economic şi de genocid într-o parodie sinistră.

Activitatea politică ca şi orice activitate umană este întotdeauna un amestec de adevăr şi neadevăr, de cinste şi necinste. Democraţia are însă această virtute că nu poate exista fără un prag minim de adevăr şi transparenţă. Neadevărul fundamental pus de garnitura a doua a PCR-ului la temelia societăţii româneşti coboară ştacheta mult sub pragul minim de adevăr necesar oricărei democraţii. De aceea, pînă ce această racilă nu este înlăturată nu avem nici cea mai mică şansă de a ieşi din criză. Chiar dacă restabilirea adevărului nu este suficientă pentru ieşirea din criză, ea este însă o condiţie minimă absolut necesară pentru ca să putem începe urcuşul panteei pe care am coborît de 45 de ani.

Toţi cei care cu bună sau rea credinţă încearcă sau se prefac că încearcă să remedieze situaţia dezastruoasă în care se găseşte societatea noastră, dînd soluţii pentru înlăturarea unor focare sau conflicte acute, fără a înlătura cauza fundamentală, se ostenesc degeaba. Dar aceste pseudoremedii nu sînt numai inutile dar sînt şi dăunătoare, eludînd problema principală şi împingînd societatea noastră spre a relua mereu şi mereu lupta împotriva multiplelor rele de la un nivel tot mai coborît, tot mai aproape de un dezastru iremediabil.

Dacă guvernanţii noştri nu pot şi nu vor să înţeleagă aceasta, pentru evitarea unei tragedii, este momentul suprem ca poporul român şi în primul rînd muncitorii care au puterea de a-şi impune punctul de vedere să o înţeleagă.

Figuri din Ardealul de altădată

Într-un articol apărut în revista studenţească ieşeană „Dialog", eminentul cărturar Nicolae Steinhardt vorbea despre conştientizarea în istoriografie a valorii individului, despre trecerea de la istoria cantitativă, bazată pe statistici şi cuantificări, la cea de tip prosopografic. Avîndu-şi originea în cuvîntul grecesc „prosopon", care înseamnă „figură", „persoană", prosopografia este disciplina auxiliară a istoriei ce îşi propune investigarea trecutului prin studiul personalităţilor sale. Căci, după cum scria eruditul părinte de la Robia, „din amorf, din netocmeală (cum tălmăcesc vechile noastre texte cuvîntul haos) şi entropie numai „persoana" se pricepe să scoată specia noastră şi chiar lumea. Omul, oricît s-ar strădui istoria cantitativă să-l defaime ori să nu-l ia în seamă, omul e sarea pămîntului şi în consecinţă sarea istoriei."

Societatea românească din Ardealul veacului trecut — al cărei purtător de cuvînt a fost Partidul Naţional Român, strămoşul direct al actualului P.N.Ţ.-C.D. — poate oferi un fertil şi pasionant cîmp de investigaţii istoricului. Acesta nu are a-şi îndrepta atenţia numai asupra personalităţilor din primul plan al desfăşurării evenimentelor istorice, mai ales că acestea sînt în mare măsură cunoscute datorită lucrărilor unor mari istorici ca Ioan Lupaş, Silviu Dragomir, Augustin Bunea etc. Rîndurile de faţă sînt consacrate unor figuri transilvănene mai puţin cunoscute, dar care au contribuit cu însufleţire la lupta românilor din Ardeal pentru emancipare naţională. Militantismul politic a trecut de la o generaţie la alta, punînd în lumină patriotismul autentic al intelectualilor români.

Samuil Poruţiu se numără — alături de prietenii săi Avram Iancu şi Alexandru Papiu Ilarian — printre cancelariştii români de la Tîrgu Mureş. Aici „Poruţiu este respectat — după cum se exprimă Silviu Dragomir în cunoscuta sa monografie dedicată lui Avram Iancu — pentru distincţia personală şi pentru maturitatea ideilor sale" (p. 38). Participant la marea adunare naţională de la Blaj din 3/5—5/17 mai 1848, la a cărei organizare a contribuit, el a fost numit apoi în delegaţia care urma să expună dietei de la Cluj revendicările românilor ardeleni. În timpul revoluţiei de la 1848 a devenit prefect de Turda, contribuind la dezarmarea gărzilor nobiliare ungureşti. După revoluţie a funcţionat ca avocat şi consilier ministerial, iar la 5 octombrie 1899 a primit diploma de „membru fundator" (sic) al Astrei. A fost căsătorit cu Amalia, fiica protopopului Amos Tobias din Abrud. Acesta din urmă îl găzduia adesea pe Avram Iancu, iar una dintre fiicele sale, Francisca, călărind peste munţi, ducea convocările lui Iancu pentru tribuni. Amos Tobias a făcut parte, ca şi ginerele său,

din delegaţia desemnată de marea adunare de la Blaj din mai 1848 pentru a merge la dieta Transilvaniei. Poruţiu a murit la Bistriţa la vîrsta de 93 ani în casa fiicei sale Valeria, căsătorită cu Gavrilă Manu. Acesta din urmă era fiul lui Ioan Man şi nepotul lui Ştefan Man, ambii preoţi în Zagra (Năsăud) şi strănepotul lui Grigore Man, una din căpeteniile răscoalei din 10 mai 1763 de la Salva, condamnat la moarte şi executat împreună cu Tănase Todoran. Gavrilă Manu a fost unul dintre primii avocaţi români stabiliţi în oraşul Bistriţa, unde a înfiinţat în anul 1887 banca „Bistriţeana", care timp îndelungat a acordat ţăranilor români credite ieftine, pe termen lung, ca să-şi poată dezvolta gospodăriile. În calitate de membru al Comitetului Central Executiv al Partidului Naţional Român a participat în anul 1892 la redactarea Memorandumului şi împreună cu ceilalţi membri ai comitetului a plecat în fruntea unei delegaţii de 300 români la Viena, pentru a preda împăratului noul supplex. Nu a apucat să fie implicat în procesul Memorandumului, deoarece a încetat din viaţă la 29 august 1892 în vîrstă de 40 de ani. Soţia sa Valeria a fost aleasă în 1913 ca preşedintă a „Reuniunii Femeilor Române din Bistriţa". Sora lui Gavrilă Manu, Dochia, a fost mama reputatului filolog Nicolae Drăganu. Din căsătoria lui Gavrilă Manu cu Valeria Poruţiu (ce a avut loc la Budapesta la 30 octombrie 1886) au rezultat trei copii: Victor, Emil şi Gabriela, soţia lui Victor Moldovan. Acesta din urmă a fost şeful organizaţiei naţional-ţărăniste de Năsăud şi secretar regional al Partidului Naţional-Ţărănesc pentru Transilvania şi Banat. Senator şi de numeroase ori deputat, Victor Moldovan a lăsat interesante memorii inedite aflate la Biblioteca Academiei Române.

Cumnatul său Victor Manu (1857—1931) a avut la începuturile carierei sale juridice un birou avocaţial la Bistriţa, funcţionînd apoi multă vreme ca avocat al Băncii Agrare din Cluj. El s-a căsătorit cu Silvia, fiica lui Iuliu de Herbay — director de bancă în Arad — şi a Lucreţiei Tămâjdan, care dintr-o primă căsătorie avusese pe Flora Bonciu, soţia unuia dintre marii istorici ai Transilvaniei — Silviu Dragomir. O altă soră a Silviei, Stela, a fost soţia lui Eugen Savu, ministru de finanţe în efemerul guvern Goga de la cumpăna anilor 1937—1938, iar o vară primară a sa, Lucia, s-a căsătorit cu avocatul şi omul politic bihorean Nicolae Zigre. Lucreţia Tămâjdan era pe jumătate soră cu Elena, soţia lui Vasile Goldiş, şi vară primară cu mama lui Sabin Manuilă, intemeietorul şi organizatorul statisticii ştiinţifice la noi (director al Institutului Central de Statistică între anii 1935—1947). Acesta din urmă, la rîndul său, a fost căsătorit cu Veturia Leucuţia, sora omului politic naţional-ţărănist Aurel Leucuţia (1895—1964).

Solidaritatea românilor ardeleni înainte de marea unire s-a întemeiat în bună măsură şi pe legăturile de rudenie, pe tradiţiile de familie. Oamenii politici din Transilvania aflată sub stăpînire austro-ungară s-au încuscrit între ei adăugînd comunităţii de credinţă politică coeziunea relaţiilor de sînge. Despre aceşti oameni nu trebuie să se rostească decît adevărul pentru a li se restitui memoria. Căci marea înfăptuire a anului 1918 este încununarea lucrării patriotice a multor generaţii de români care şi-au transmis torţa luptei pentru libertate.

MIHAI SORIN RĂDULESCU

CITIŢI ŞI RĂSPÎNDIŢI
ZIARUL „DREPTATEA"

SCRIPTA

Din activitatea organizațiilor și departamentelor P.N.Ț.-C.D.

Ședința de lucru a departamentelor

Vineri, 15 februarie, a avut loc ședința de lucru a departamentelor centrale ale P.N.Ț.-C.D., reunită sub președinția d-lui prof. Gabriel Tepelea la care au participat directorii, adiuncții și secretarii departamentelor de studii și doctrină.

Cu această ocazie a fost analizată activitatea desfășurată în cadrul cîtorva departamente și s-a propus adoptarea unor măsuri care vor contribui la intensificarea activității departamentelor de studii și doctrină. Tot cu această ocazie s-a stabilit ca programul de activitate al departamentelor noastre să fie publicat pentru fiecare săptămînă în ziarul „Dreptatea" care apare în zîmbăta care o precede.

Următoarea ședință a conducerilor departamentelor de studii și doctrină va avea loc vineri 22 februarie.

Conferința d-lui dr. Mircea Ciumara,

În cadrul ciclului de conferințe organizate în fiecare sîmbătă la sediul nostru central, sîmbătă 16 februarie a.c., dl. dr. Mircea Ciumara, directorul Departamentului finanțe, a prezentat poziția P.N.Ț.-C.D. față de principalele probleme economice actuale care frămîntă țara.

În ciuda timpului nefavorabil și a zăpezii abundente căzute în noaptea precedentă, care a blocat traficul urban, la conferință a participat un public numeros, care a umplut pînă la refuz sala noastră de ședințe.

Vorbitorul a insistat asupra gravității somajului, prin care guvernul reduce solidaritatea salariaților și capacitatea lor de apărare a drepturilor democratice. Somajul a fost creat artificial. Dacă s-ar fi trecut la aplicarea Legii fondului funciar și nu se blocau autorizațiile pentru deschiderea de noi întreprinderi particulare ar fi fost suficiente noi locuri de muncă, încît nimeni să nu fie somer, iar întreprinderile de stat s-ar fi luptat să stăvilească plecarea angajaților sure sectorul privat unde salariile sînt mai mari.

De asemenea, vorbitorul a arătat că războiul din Golf nu explică decît în mică măsură lipsa de materii prime și energie. Alte probleme abordate: legea conflictelor de muncă, legea societăților comerciale inechitatea protecției sociale asigurate de guvern etc.

La întrebări și discuții au participat domnii V. Zăgan, N. Mărincus, ec. Țuțuianu, I. Gheorghiu, L. Brindus, I. Stănescu, M. Ghiga și alții.

Dl. prof. Gabriel Tepelea, directorul departamentelor centrale ale P.N.Ț.-C.D., care a prezidat reuniunea, a dat explicații asupra unor probleme de interes general a părute în cadrul discuțiilor.

(S.S.)

Pe teme muncitorești

Rolul unui program economic și lipsa lui

Obișnuita întîlnire săptămînală a organizației muncitorești a Partidului Național Țărănesc — Creștin și Democrat, ținută joi, 14 februarie, care a avut ca invitat pe dl. dr. Mircea Ciumara, directorul Departamentului Finanțe, a fost deschisă de dl. Ion Lambru, președintele organizației.

A urmat scurta alocțiune a d-lui Victor Răducanu, secretar general al organizației muncitorești, care a făcut rezumatul unui material, publicat în „România liberă", despre victimele — printre care se numără și vorbitorul — terorii din timpul lui Dej, ale căror suferințe sau dispariții acuză inexorabil comunismul. Apoi dl. Teodorescu a făcut o expunere succintă a situației internaționale.

După aceea a luat cuvîntul oaspetele, dl. dr. Ciumara, care a vorbit despre „Principiile doctrinei economice a P.N.Ț.-C.D.", ținînd să precizeze din capul locului că partidul nostru este singurul care a enunțat și a adoptat un program concret și complet — de altfel publicat pe domenii în ziarul „Dreptatea" — și aceasta datorită faptului că P.N.Ț.-C.D. are principii clare și precise care derivă din cele trei idei călăuzitoare: dreptate, libertate și morală creștină.

În ce privește politica economică este poate cea mai bine conturată, pornind de la ideea mutării deciziei acolo unde trebuie ea să fie luată, întemeindu-se pe două elemente de bază, informația și competența de a folosi informația. Fără îndoială că această competență este deosebit de importantă într-un sistem economic concurențial, spre deosebire de comunism unde conta întîi dosarul și apoi capacitatea, ceea ce interesa și se urmărea înainte de toate fiind docilitatea, adică plecăciunea față de ordinele primite de la centru. Exemplu elocvent în acest sens îl reprezintă cele întîmplate la Combinatul Chimic Arad, care a fost închis, conform dispoziției primite de la București, în ciuda faptului că întreprinderea găsise un sponsor pentru a aduce combustibil din Ungaria (gaze pentru funcționarea pe mai departe). Deci, în loc să lucreze la capacitate cu tot personalul, 2 000 de oameni își pierd locul de muncă, iar 500 vor fi plătiți pentru a întreține totuși combinatul. Și este de notat că întreprinderea și-a dobîndit sau i-a fost atribuit statutul de societate comercială, care după definiția acestei formule promite „marea și marea".

Este limpede că guvernul nu duce deloc o politică fericită, ba dimpotrivă. Chiar dacă astăzi salariul nu reprezintă plata unei munci, ci mai degrabă un fel de ajutor de șomaj combinat cu un ajutor social, lucru care permite guvernului multă libertate de mișcare, totuși economia nu poate funcționa în condițiile actuale. În condițiile în care privatizarea este doar o formulă goală de conținut, în care păstrăm în industrie peste 50% din populația activă pe cînd în țările dezvoltate sînt 25 sau maximum 30%, în care fondurile fixe existente în țară valorează 3 500 miliarde lei, iar banii aflați la populație sînt 300 miliarde lei (200 la CEC și 100 lichidi), deci nu pot asigura cumpărarea lor, în care există o acută nesiguranță a profitului și a recuperării, nimeni nu poate spune că sîntem conduși de oameni competenți și nici măcar dotați cu bunăvoință. Încă o dovadă în acest sens este că deși se știa bine că nu va avea materii prime și nici energie, deci știa că va închide o serie de întreprinderi, nu a luat nici o măsură pentru a preîntîmpina situația. Una din cele mai profitabile măsuri era dezvoltarea sectorului privat, care putea absorbi un mare număr de oameni. Același lucru l-ar fi putut sprijini și agricultura, dacă s-ar fi dat din timp legea agrară și de asemeni, încurajarea întreprinderilor mici și mijlocii.

La toate aceste impardonabile greșeli nu există decît o singură soluție corectă: programul economic al P.N.Ț.-C.D.

S-au formulat în continuare un număr de întrebări puse de d-nii Trofin Virgil (ICSIM), Borsaru Gheorghe (Telefoane), Dan Stănescu, Georgescu Constantin (ICPMC), Roșca Vlad (Inst. Polit.) Bărăgan Constantin (Anticoroziv), Nistor Gh. (Inst. Proiect. Geologice), Luțac Gh., Ghiță Adrian (Romtur) și Boureanu Mihaiș (Inst. Medic. București), toate pe marginea expunerii, la care conferențiarul a adus lămuririle corespunzătoare. Dintre acestea s-au desprins următoarele: șomajul în limite foarte reduse este o consecință a redistribuirii forței de muncă într-o societate democratică, dar în poziția noastră nu ar fi permis ca să avem șomaj, automatizarea nu determină șomaj, ci schimbă doar structura, asazisa liberalizare a prețurilor nu este în realitate decît o scumpire sadea, proporționalitatea împărțirii acțiunilor să țină seama de postul avut de primitor, căldut sau mai puțin căldut, pentru a se asigura cît de cît o echitate din acest punct de vedere. A fost de asemenea scoasă în evidență incapacitatea Puterii de a reface cu adevărat economia țării și a o pune pe temeliile sănătoase ale privatizării și sistemului de piață.

Cuvîntul de închidere a ședinței a fost rostit de dl. Ion Lambru, președintele organizației muncitorești.

ION FRÎNCU

Barajele și mediul înconjurător

Recent, în cadrul Institutului de Construcții București a avut loc un simpozion privind efectul acumulărilor artificiale de apă asupra mediului înconjurător. Au luat parte proiectanți constructori, universitari, personalități ce și-au legat viața și activitatea de importantul domeniu al construcțiilor hidrotehnice. Au fost prezentate referate și numeroase opinii legate de tema aflată în discuție. Mentionez dintre acestea:

Barajele și lacurile de acumulare aferente sînt componente majore ale mediului înconjurător fie și numai datorită importanței lor în bilanțul planetar al apelor dulci: volumul apei reținute în lacurile de acumulare artificiale este de circa opt ori mai mare decît volumul total de apă continută simultan în toate fîșiile de pe continente. Suprafața acestor lacuri depășește 2 milioane de kilometri pătrați.

Mecanismul economico-social nu poate fi imaginat astăzi fără existența acumulărilor artificiale. Acestea furnizează circa 17% din energia electrică, 40—60% din resursele de hrană și circa 20% din apa necesară alimentărilor industriale și asezărilor umane; utilizarea acestor ape în irigații este un mijloc de a creste încă, resursele de hrană.

Acumulările artificiale, barajele și avrajele ce le compun, nu sînt poluante și au în cea mai mare parte efecte binefăcătoare asupra mediului, indiferent de paralela pe care sînt situate. Ele sînt surse de energie ieftină, inepuizabilă și nepoluantă, surse de apă pentru toate activitățile omenești, surse de alimentație, mijloc de dezvoltare a activităților industriale și turistice, au rol esențial în atenuarea viiturilor și în protecția zonelor riverane împotriva inundațiilor.

Preocuparea pentru studierea problemelor legate de impactul acumulărilor artificiale asupra mediului înconjurător în țara noastră, nu s-a putut materializa datorită pealocării fondurilor necesare. În ciuda reglementărilor severe în acest domeniu, adoptate în 1970, hotărîrile „de lui mai iubit" au tinut loc de măsurători, studii, sinteze, constatări sistematice, avize etc.; locul dialogului, argumentat și intific, între factorii interesați a fost ocupat de dictat. Dacă, în consecințele acestui mod de a trata lucrurile nu sînt dezastruoase, acest fapt se datorează numai colaborării strînse dintre proiectanți, constructori și beneficiari, comunicărilor continue dintre acestia pe întreaga durată a realizării lucrărilor, adoptării din mers a celor mai bune soluții, care au compensat în mare parte handicapul initial legat de arbitrariul soluției.

Între efectele negative ale acestor acumulări în domeniul ecologic, geofizic, economic și social au fost menționate:

Modificarea regimului de viteză, temperatură, oxigenare, turbiditate și adîncime a apei, depunerea de aluviuni în lacurile de acumulare, instaurarea regimului de nivel variabil, secționarea arealelor de dezvoltare a faunei acvatice, izolarea și degenerarea unor specii, modificarea microclimatului, distrugerea unei părți din floră la prima umplere, dispariția pestilor reofili de talie mică, modificări ale specilor rămase în lac datorită modificării calității apei, modificarea locurilor de depunere a icrelor, apariția păsărilor specifice etc.

Potențiale avarii capabile să genereze catastrofe pentru locuitorii din aval de aceste lucrări, influențarea izvoarelor naturale, inclusiv a celor termale, reactivarea fenomenelor carstice, diminuarea aportului de aluvii în aval, favorizarea alunecărilor de teren în lac și colmatarea acestora.

Reevaluarea în timp a utilității folosintelor, modificarea substanțială a condițiilor de pescuit, ocuparea de terenuri productive, schimbarea calității terenurilor riverane, dezvoltarea structurilor rutiere, inundarea unor zone cu rezerve minerale subterane, influențarea hotărîtoare a dezvoltării zonei.

Efectele sociale privesc regimul abuziv al exproprierilor și despăgubirile pentru terenurile și gospodăriile din zona lacului strămutarea populației din zona inundată, efectele asupra organizațiilor autohtonilor, artii asupra celor tradiționale ale și asupra celor dobîndite în timpul exploatației lucrărilor, salvarea și conservarea vestigiilor arheologice, istorice și culturale, crearea condițiilor pentru practicarea turismului.

Cu excepția cîtorva dintre efectele ecologice primare care conduc inevitabil la un dezechilibru temporar al mediului natural, toate celelalte efecte sînt potențiale și pot să se producă sau nu în funcție de măsurile luate în concepere, proiectare și exploatarea lucrărilor și a unor măsuri complementare, compensatorii, adecvate.

Analizînd efectele asupra mediului pe care le-au avut barajele deja realizate în țară se constată că situația este relativ bună și nu ridică probleme deosebite: lipsa accidentelor cu consecințe grave asupra mediului, efecte economice favorabile, efecte geofizice minime și efecte sociale legate de regimul exproprierilor în baza unei legislații brutale și inumane. Rămîle aduse mediului natural s-au vindecat relativ repede, în special în zonele montane și colinare, unde acestea nu au depășit capacitatea de regenerare a naturii. La zece ani de la execuție nu mai pot fi identificate decît carierele de mari dimensiuni. Fauna acvatică din amonte de acumulări se menține în condiții satisfăcătoare iar cea din lacuri a suferit modificări substanțiale. Colmatarea evaluată la unor lacuri ca Oaști, Cerbureni, Valea Iașului pe Arges, sau Dăieștl pe Olt, au furnizat experiența necesară pentru tratarea acestor situații. Indeosebi prin măsuri antierozionale luate în bazinele de alimentare.

Concluzia cu caracter general este aceea că efectele lucrare de acest gen constituie din punct de vedere al relației cu mediul înconjurător un caz unic, ce creează de fapt o altă natură locală prin combinarea numerosilor factori elementari a căror acțiune este determinantă și care nu pot fi cuantificați în detaliu în faza de proiectare.

DUMITRU NICODIM

Rînduri întîrziate

Motivul pentru care vă scriu este, în speță, greva ceferiștilor din Iași și rezonanța sa pe plan local. În Dulcele Tîrg s-au petrecut evenimente interesante, care au accelerat pulsul cetățenilor. Pariez că pînă la de acest puls va deveni cît se poate de slab, pentru că evenimentele nu vor mai fi de actualitate. În plus, scrisoarea mea va face probabil un ocol considerabil, trecînd pe la „Biroul de Desfăcut Plicuri și de Lipit la Loc" Este sediul unde trudesc niște băieți, care mie mi-s foarte simpatici. Îi simt meșeu aproape... și acest lucru este posibil, datorită faptului că matematica nu este atuul lor cel mai tare. Altfel ar fi aflat că: drumul cel mai scurt dintre două puncte din spațiu este linia dreaptă.

Revenind la subiect vă încunoștințez că, autoritățile locale fac mare caz de suferințele privind aprovizionarea populației ieșene, ca și cum pînă acum am fi avut de toate... Minciuna este evidentă fiindcă trenurile cu mărfuri importante, circulă. A sosit și zahăr și benzină, iar furajele sînt și ele transportate tot pe calea roților de fier. Sînt trimise pînă și vagoanele goale, înapoi la furnizori. Numai transporturile industriale și de persoane au fost oprite.

Dialogul dintre liderii sindicali și diversele comitete și comiții este o comedie bine jucată. Sindicaliștii încearcă să aducă vorba despre ce-i doare, în timp ce „disiații" îi amenință cu plătirea pagubelor și cu închisoarea. Dacă un ceferist de meserie afirmă că liberalizarea prețurilor este o pacoste pentru Căile Ferate, că oamenii preferă să meargă cu orice altceva, decît să-și cumpere un bilet de tren, trebuie să-l credem.

Ce putem face însă, cînd „experții" n-au avut niciodată de-a face cu economia de piață, iar acum ne spun: „Ce știți voi? Voi sînteți proști! Noi știm!" Ce nu știu însă Tovarășii lor? În alte state, amenințările la adresa grevelor muncitorești se pedesesc.

SÎNZIANA CRĂCIUN
elevă

Presa de previziune și dolarizarea României

Presa de previziune (liberă, independentă sau de opoziție) a atras atenția înainte de alegerile de la 20 mai 1990 ce greșeală face poporul dacă votează cu F.S.N.-ul. Situația în care se află țara dovedește că Frontul n-a avut nici un program de salvare națională, dimpotrivă, a avut unul falimentar. Întotdeauna presa de previziune sau de avertisment a fost cu un pas înaintea realității și chiar a opiniei publice. Ea a prevăzut evenimentele viitoare și a atras atenția asupra pericolelor ce ne așteaptă ori de cîte ori a intuit vreo măgărie pe care Puterea o punea la cale. Ea a avut un rol de protecție morală de preîntîmpinare a nenorocirilor.

Dar opinia publică a fost surdă. Și Parlamentul la fel. Opinia publică n-a crezut. Abia acum, cînd se izbește cu capul de zid, pare că se trezește. Nu o dată, de pildă, presa de previziune a arătat ce consecințe nefaste va avea pentru viața poporului acțiunea de „liberalizare a prețurilor". Ca atare, toate relele mari de azi de aici se trag. Cînd privatizarea e încă în fașă, tu, guvern, scumpești viața aberant, dînd în schimb mină liberă dolarului să stăpînească țara, să amenințe suveranitatea economică a României! Prin „liberalizarea prețurilor", guvernul a căzut în cursa unor sfătuitori occidentali, care numai binele poporului român nu-l vor!

S-au scris mii și mii de pagini în care s-a arătat care este prețul scumpirii și, implicit, al **dolarizării țării**. Dar abia după greva ceferiștilor, pare-se, Parlamentul s-a trezit! Nu se trezea, desigur, dacă nu era lanțul de greve, care a culminat recent cu greva ceferiștilor, respectiv cu „pretenția" lor de a li se plăti un salariu în valută. Pretenția e justificată de logica vieții, a realității. Dacă sînt unii „tovarăși" care iau salariu în valută, de ce să nu fim tovarăși cu toții!? Guvernul ne-a dolarizat viața atît de mult încît ne-a imobilizat aproape complet inițiativele, paralizîndu-ne, practic, posibilitatea de mișcare. Nimic important, vital, nu mai poți face: de la dorința de a călători la realizarea unei afaceri cît de mici, fără dolari. Criteriul de existență a devenit dolarul. Guvernul ne-a circumscris viața în jurul acestor blestemate hîrtii verzi. E ca o boală această nevoie de a avea dolari, boală care a cuprins toată suflarea țării, toată suflarea planetei.

Dolarul este azi — cum spunea Timon al lui Shakespeare despre aur — **tîrfa lumii**. El cumpără și vinde orice, el te înalță și te coboară, el e ucigașul omenirii. Gîndiți-vă la Golf. Dolarul l-a cumpărat pe alați, apoi el, sub formă de avion invizibil, a masacrat suflete nevinovate de copii și femei, după care a spus: „Pardon, scuzați! Așa e la război. **La guerre comme à la guerre**".

Ca mîine, dolarul, acest zeu străin la vorbă și la port, cum ar fi spus Eminescu, o să aducă și la noi avionul invizibil. L-ați văzut pe șeicul Kuweitului? El însuși părea imaginea unui dolar sub formă de bombă, unui dolar prevestitor de rău. Așa-mi spunea mie simțul acela în plus, simțul previziunii. Presa de previziune sau preventivă a fost și va rămîne întotdeauna cu un pas înaintea evenimentelor. Vă spun: dolarizarea țării o să ne aducă și mărul discordiei, care bîntuie azi ca o stafie planeta! Văd deja cum un terorist invizibil pune o bombă la temelia pămîntului!

GRID MODORCEA

Ministerul învățămîntului e și el bolnav...

Luînd act de gravele încălcări ale normelor la examenul pentru ocuparea posturilor de inspectori la Departamentul Învățămîntului Preuniversitar din 4—5 ianuarie 1991, semnalate de dl. senator Caius Iacob în Parlament, și de alte surse de informație:

constatînd faptul că mare parte dintre cei care au reușit sînt vechii nomenklaturiști, agreații și foștii colaboratori ai Securității, dar nici un profesor de prestigiu:

considerînd că prin pregătirea lor modestă și prin participarea decisivă la dezastrul învățămîntului românesc nu pot contribui, tocmai ei, la reformarea lui:

hotărîți să nu mai accepte o **atare situație, profesori de** prestigiu ai țării se constituie în Grupul de Inițiativă pentru Reformarea Departamentului Învățămîntului Preuniversitar (GIR/DIP) și cer factorilor de decizie politică — Guvern, Parlament, Președinție — să ia de urgență următoarele măsuri:

1) Anularea rezultatelor concursului de competență din MIS, 4—5.01.1991

2) Demiterea imediată a conducerii DIP numită nelegal.

3) Formarea unui consiliu de 8—10 inspectori coordonați de un secretar de stat, numiți dintre profesorii de prestigiu, recunoscuți pe plan național și internațional, care să preia conducerea interimară a DIP pînă la concepera și susținerea unui adevărat concurs de competență în învățămînt, în perioada 1—5 iunie 1991

4) Numirea unui consilier din rîndul cadrelor didactice de la învățămîntul preuniversitar pe lîngă Ministrul învățămîntului, deoarece nici unul dintre actualii consilieri nu a lucrat la catedra preuniversitară.

5) Retragerea responsabilității ministrului Protecției Sociale și Calității Vieții, Ion Aurel Stoica, de a răspunde de învățămînt, deoarece nu este cadru didactic.

În perioada imediat următoare GIR/DIP va prezenta o dare de seamă cuprinzînd gravele probleme ale învățămîntului preuniversitar și un program cu aplicabilitate imediată pentru redresarea acestuia, dar și măsurile ce se vor lua în cazul în care semnalul nostru nu va fi luat în seamă.

prof. FLORIN COLCEAG

Nevoia de informație

(Urmare din pag. 1)

raportîndu-ne la scara istoriei, dar, în orice caz, destul în raport cu viața unui om!), cu condiția de a schimba periodic concepțiile de bază. Iar pentru aceasta, pe lîngă alte monopoluri, cel al informației era vital comunismului:

În comunismul de la noi, Ceaușescu a făcut o asfel de schimbare din mers (de la „democrația populară" la „centralismul democratic" sau etapizările către „societatea socialistă multilateral dezvoltată" și către comunism, pentru a da numai cîteva exemple), fără a renunța la principiile marxist-leniniste în ansamblul lor, chiar dacă s-a abătut uneori de la ele.

O a doua schimbare, mai profundă, se încearcă acum, cînd actuala conducere, pusă în fața unei puternice contestări a comunismului, contestare pe care la început a negat-o, apoi a căutat să o deturneze, dar a sfîrșit prin a o accepta, a renunțat la multe dintre tezele marxismului și la aproape tot balastul leninist. Renunțarea se dovedește grea, nu fără opinteli, întoarceri și răbufniri ale vechii ideologii (a se vedea automatismele din limbajul celor din echipă și o serie de acțiuni tipic staliniste ale lor).

Îndepărtîndu-se de marxism-leninism, mai pot aceștia fi acuzați de comunism sau de neocomunism? Da, pentru că detașarea de marxism este numai aparentă și numai în ceea ce privește partea economică a acestuia, considerată în cele din urmă ca depășită. Tezele marxiste cu privire la superioritatea omului în fața naturii, combinate cu paradoxala afirmare a obiectivității legilor sociale, au mînjit oroolile și au pîdilat vanitățile multor adepți și acestei doctrine, deschizîndu-le la început apetitul, apoi drumul spre totalitarism. Marxismul s-a vrut o soluție a toate cîte există, iar relativa lui simplitate a atras și mai atrage încă o serie de discipoli care, fie observînd caracterul lui antiuman, fie ignorîndu-l, îl îmbrățișează, ca pe un panaceu universal și la îndemînă.

Mai alege acum, în perioada de impunere a noilor noțiuni, neocomunismul are o nevoie disperată de monopolul informației, pentru marcarea profundă a „realității" pe care vrea să o construiască.

Cum a funcționat relația informațională la alegerile din 1990 s-a văzut. Cei mai mulți oameni nu dispuneau atunci nici de un „model intern al realității", nici de „capacitatea de raportare a unui semnal la starea sistemului", ca urmare a jumătății de secol de dictatură comunistă, în care structurile interne ale multora au fost alterate. Au contribuit la aceasta învățămîntul, presa, radioul, televiziunea, biserica, instituțiile publice, armata și altele. Sînt prea bine cunoscute metodele utilizate pentru formarea „omului de tip nou", pentru a le mai enumera. Merită totuși să ne aplecăm atenția, mai ales pentru faptul că nu au dispărut, asupra cîtorva: birocrația, tipizarea construcțiilor și tipizarea în general, propaganda șovină.

Campania electorală ar fi trebuit să fie un proces de comunicare, o relație informațională între emițătoare (partidele politice) și receptoare (membri ai electoratului). Numai că, mesajele venite de la F.S.N. au avut valoare informațională pentru acea parte a electoratului care avea structuri interne alterate, iar pentru cei neatacați de microbul comunismului ele au constituit ceea ce erau de fapt: mesaje ale grotescului, ale absurdului, ale ne-raționalului. Acești din urmă alegători au stabilit o relație informațională normală cu partidele „opoziției", acele partide care, deși au transmis semnale spre toți, nu au reușit o astfel de legătură și cu cei dintîi. Rezultatele s-au văzut... Frontul a cîștigat alegerile, dar asta nu înseamnă că s-a văzut cîștigînd și partida. Liderii F.S.N. au înțeles repede că trebuie să ia în considerare transformările inevitabile produse în structurile interioare ale celor care i-au votat, transformări care la viitoarele alegeri ar acționa în defavoarea lor. Și atunci, singura soluție este aceea de a modifica iarăși concepțiile de bază, înlocuindu-le cu altele, încărcate de asemenea cu falsitate.

Este de fapt ceea ce încearcă F.S.N. astăzi, deținînd monopolul informației. Au renunțat, ce-i drept, la sloganurile cu care au cîștigat alegerile („nu ne vindem țara", „noi muncim, nu pîndim", „democrație originală" și altele), dar vehiculează concepte deja bine definite în occident, încărcîndu-le cu mari doze de neadevăr (economie de piață, privatizare, convertibilitate, societate pe acțiuni, acțiuni, bursă, s.a.). Tendința absolut firești și de neînlăturat a „sistemelor interne" ale oamenilor de a evolua către realitate, ei îi răspund ca la judo, adică fără a se opune, dar îndreptînd-o spre o „realitate" prelucrată, în care au însămînțat microbul neadevărului.

Iată de ce principala luptă a forțelor democratice trebuie să fie cea pe tărîmul informației și în special pentru o televiziune independentă, care să slujească adevărul. Numai omul informat este cu adevărat liber. Iar omul liber, nu către comunism sau neocomunism își va îndrepta aspirațiile...

Modelul japonez în acțiune

În momentul inaugurării Parlamentului m-am pregătit sufletește să văd ceea ce nimeni dintre noi nu mai văzuse: interpelările la adresa Guvernului. Am urmărit primele ședințe ale celor două camere, jubilînd la cîte o întrebare cheie; am așteptat curioasă răspunsurile, așa cum cei mai mulți dintre parlamentari mai așteaptă și acum. Nimic! După un timp oarecare m-am dumirit: Guvernul optase pentru modelul japonez (probabil sub influența „afecțiunii" vizibile a președintelui Iliescu pentru respectivul model). Și pentru a-i experimenta eficiența, l-a aplicat direct „la vîrf", adică în relațiile dintre componentele Sfintei Treimi a statului. Fiind oameni cîtiți, „executivii" noștri au aflat că acum cîțiva ani patronul unei mari firme japoneze a constatat că randamentul angajaților din fabricile sale a scăzut îngrijorător. Experți calificați au dat verdictul: monotonia muncii „la bandă" creează stări de frustare cu efect negativ asupra productivității muncii. Recomandarea a fost șocantă: în holurile fabricilor să se instaleze busturile patronului. Zis și făcut; salariații veneau la program, adresau expresii dintre cele mai irevarențioase statuilor cu pricina, ba unii mai temperamentali le și scuipau, după care își reluau locul lor de roboți umani la banda de montaj, lucrînd cu și mai mult spor pentru buzunarul celui pe care îl înjuraseră cu două minute mai devreme.

Cam așa stau lucrurile și cu interpelările din Parlament la adresa Guvernului. Deputatul sau senatorul membru sau simpatizant al F.S.N. se urcă la tribună de unde se răsfețește vigilent la Guvern; apoi trece la loc și, usurat, votează convins toate legile propuse de același Guvern pe care l-a bestelit anterior.

Executivul s-a dovedit lipsit de prejudecăți atunci cînd este vorba de propriul său interes. Această lipsă de prejudecăți seamănă prea des în ultima vreme cu lipsa de scrupule. Pe cînd lipsă de prejudecăți în interesul întregii națiii?

CARMEN IANU

Greva și puterea

(Urmare din pag. 1)

Dar, cum se dorește un reviriment economico-social, dacă nu se creează punți de înțelegere între Putere și lucrătorii din toate sectoarele? NU ESTE ADEVĂRAT că plata celui de al treisprezecelea salariu în valută este o povară pentru finanțele țării. Un calcul este edificator: dacă admitem că salariul mediu al greviștilor este de 4 500 lei, înseamnă că echivalentul este de 130 dolari, socotit la paritatea oficială de 35 lei dolarul. Dacă se ia în calcul ca paritate de licitație, conversia de 200 lei dolarul, înseamnă că obțin 23 dolari de fiecare. Considerînd că numărul total al ceeriștilor îndreptățiți pe țară să primească acest stimulent este de 80.000, efortul financiar ANUAL ar fi în prima variantă de 10,4 milioane de dolari, iar în cea de a doua (cea acceptabilă ca primă fază) 1,8 milioane dolari. Efortul financiar este minim și nu justifică pagubele materiale și sociale create și de care nu pot fi învinuiți ceeriștii.

Este de la sine înțeles că acest stimulent material, împletit cu cel moral (rezultat din primul punct) va crea o categorie de interes comun, care va conduce sigur la o creștere a producției, a disciplinei în muncă și a LINIȘTII SOCIALE. Desigur, sistemul plății celui de al treisprezecelea salariu în valută, poate fi diferențiat pe criterii de eficiență, aplicîndu-se numai la întreprinderile care realizează beneficii și export și în acest caz poate fi generalizat la întreaga economie cu CERTE rezultate pozitive.

Puterea nu are nici un drept să refuze dialogul cu lucrătorii săi, căci ei sînt ADEVĂRATA PUTERE, autentică și „neemanată", iar rezolvarea cererilor lor este pîrghia forte pentru redresarea economiei noastre, intrate într-o criză, care poate deveni fatală.

RESURSE?

— Apropo, ce se mai aude cu cele 2 miliarde de dolari depuși de „odiosul" la băncile din Elveția, precum și bijuteriile de familie? Că doar de drept ar trebui să aparțină bugetului de stat?

— Tot „răposatul" „cumpărase" niște mine de cărbuni în Alasca. Aduc ceva beneficii? Canalizați-le tot la bugetul de stat. Sau s-au privatizat?

— Proiectul de lege privind recalcularea pensiilor la foștii nomenclaturiști nu a fost încă aprobat de Parlament? (Propunem procedura de urgență folosită la aprobarea legii conflictelor sociale).

— Și altele și altele...

Gîndiți-vă mai repede. Greva nu așteaptă și nu iartă.

Iar în case avem frig, magazinele sînt goale, și sufletele ne sînt bîntuite de o deznădejde pustiitoare.

Gorilele și norii

Nici o știre — din nefericire, multe, în acest nenorocit an „post-revoluționar" — nu ne-au oripilat mai mult decît aceea a agresării cărturarului Petru Creția. Atacul barbar asupra aceluia care ni l-a dăruit pe Eminescu echivalează cu o a doua lovire în cap, cu gamela, — minuită de astă-dată de alți analfabeți — a însuși poetului.

Nu cunoaștem decît două precedente în istoria română, cu cît mai îndepărtate în timp, cu atît mai acuzatoare: uciderea lui Miron Costin de un domnitor analfabet și asasinarea mișelească a lui Iorga.

Dar groaza ne cuprinde și mai mult dacă ne gîndim că asemenea acte barbare nu sînt decît expresia fenomenologică a „spiritului" care a alimentat — pînă și mai ieri — atacul parlamentar împotriva unui ministru al culturii!

Nu ne mai rămîne decît să legiferăm delictul de „cărturar. Atunci gorilele vor putea instaura, nestînjenite, „ordinea" junglei.

VASILE GOGEA
AUREL ION BRUMARU
LEONARD OPREA

În atenția foștilor deținuți politici, deportați și prizonieri de război

După cum se știe, a început să se pună în aplicare legea nr. 38/1990, care prevede extinderea prevederilor Decretului-Lege nr. 118/1990, privind acordarea unor drepturi persoanelor deportate în străinătate după 23 august 1944.

În primul rînd drepturile stabilite de Decretul-Lege nr. 118/1990 vizează: 1) recalcularea pensiei în sensul Legii în calcul a unui an și șase luni pentru fiecare an de deportare sau de prizonierat, 2) acordarea unei indemnizații lunare de 200 lei pentru fiecare an de deportare sau prizonierat. Acele ce dovedese perioada deportării sau a prizonieratului se depun la comisiile pentru punerea în aplicare a acestui decret-lege. Cei din provincie se pot adresa Direcțiilor Județene de Muncă și Protecție Socială, unde își au sediile acele comisii, iar bucureștenii la sediul Comisiei din str. Mitropolia nr. 10, sector 3, (sediul A.F.D.P.). Cei interesați îl se vor pune la dispoziție cererile care trebuie înregistrate cel tîrziu pînă la 30 martie 1991 pentru a beneficia de plata retroactivă a acestor drepturi (de la 1 aprilie 1990). În caz contrar, potrivit legii, plățile se vor face de la data depunerii cererii.

DREPTATEA INTERNAȚIONAL DREPTATEA INTERNAȚIONAL DREPTATEA

Ordinea [comunistă ?] continuă să domnească în România, ce comedie, Revoluția !

Analiză de ELISABETH LÉVY în săptămânalul francez „Jeune Afrique" nr. 1567 din 9-15 ianuarie 1991

NOTA ZIARULUI

Acum un an, România și împreună cu ea lumea întreagă sărbătoreau libertatea regăsită. Un eveniment trăit cu emoție. Dar la București, ca și în alte părți, zilele care i-au urmat au adus și dezamăgirea. Teama s-a revitalizat, comuniștii sînt la locurile lor. Și criza economică bîntuie, cu întregul ei cortegiu de greve și manifestații.

A trecut un an de la violența, bucuria neașteptată și suflul dramatic al unei revoluții. Mirosul prafului de pușcă și al sîngelui martirilor. Bucureștiul înzăpezit era luminat de luminările înfipte în bucățele de pîine. Acolo unde cursese sînge. În timpul acestui Crăciun 1989, lumea întreagă privea pe micile ecrane un „remake" în mărime naturală al unui western etern : poporul care luptă pentru a se elibera de opresiune.

În rolul celor răi, teribilii agenți ai Securității, poliția politică a lui Nicolae Ceaușescu. Ei sînt teleghidați de stăpînii lor — puteam citi în cele mai serioase ziare..., se deghizează în soldați și se ascund în subterane secrete, se zvonea, zvonul fiind marfa cea mai abundentă în țara lui Dracula. În rolul celor buni, armata și mai ales membrii Frontului Salvării Naționale (pe vremea aceea, Comitetul provizoriu). Dirijorii acestei „revolte spontane", Iliescu, Roman, Voican — misteriosul bărbos care a condus procesul soților Ceaușescu —, s-au aflat în cîteva zile la conducerea țării. „Teroriștii" Securității care ucisesseră, spuneau ei, 60 000 de persoane, se ascundeau, gata să ucidă în fașă libertatea abia născută. Trebuia să fie justificat simulacrul de proces și executarea pe furiș a perechii ubuești. Trebuia justificată menținerea unei adevărate stări de asediu, la mai mult de o săptămînă după aceste evenimente. Cine nu-și amintește de Timișoara, orașul în care a apărut totul, orașul-martir cu cele 4 600 de cadavre ? Minciuni. Am vrut să credem. Ne-am repezit cu toții să credem. Ce Crăciun frumos ! Totul urma să se schimbe !

Zilele care urmează unei sărbători sînt adesea dificile. Iar aici, ce durere de cap ! Început cu speranță, sărbătorit în fiecare familie cu o emoție care era singurul lucru autentic în această mascaradă, anul 1990 a fost anul deziluziilor. Românii au adormit la loc, mîndri de Revoluția lor. S-au trezit cu amărăciunea de a fi fost înșelați. Revolta spontană a fost pregătită chiar de cei care profitaseră de pe urma regimului ani de zile. Cei 60 000 de martiri au devenit 10 000, apoi 1 033, bilanț în fine publicat în iunie de guvern. „Numai" o mie, dar poate că au fost morți sacrificați cu cinism de cei care înțelegeau să devină noii stăpîni ai țării.

Zilele nebune din decembrie nu ne-au oferit, în realitate, niciodată secretul lor : au fost pregătite, așa cum ne asigură istoricul Mihnea Berindei, de Direcția a V-a Securității ? Frontul Salvării Naționale complota de mai multe luni ? Care a fost rolul exact al KGB-ului ? Un lucru este sigur : revolta populară — reală — nu a răsturnat singură unul dintre regimurile cele mai totalitare ale acestui secol. Și din mincinună în adevăr ascuns, democrația română nu este spălată, după trecerea unui an, de acest păcat originar.

Frontul Salvării Naționale a cîștigat — este adevărat — de departe, în mai, alegerile, care, după părerea generală, s-au desfășurat „corect". Cu toate acestea, după vremea iluziilor, a urmat vremea bănuielilor. Pe zidurile cenușii ale Bucureștiului inscripțiile „Jos Iliescu", actualul șef al statului, le-au înlocuit pe cele cu „Jos Ceaușescu". Nimic nu s-a schimbat, spun disperați tinerii români, uitînd totuși că acum își pot striga furia. Cei mai norocoși pleacă, cei mai șmecheri fac comerț, ceilalți supraviețuiesc. Viața este la fel de monotonă. Calea Victoria Socialismului, enormă arteră străjuită de monstruosul palat al lui Ceaușescu, pe unde nu trec nici pietoni, nici automobile, este la fel de dezolantă. Teama a revenit, dar nimeni nu știe de cine și de ce se teme. Dar, mai ales, comuniștii sînt tot acolo. Toți cei care ocupă astăzi posturi de răspundere au „colaborat" la un moment dat cu fostul regim.

80 la sută din membri Frontului Salvării Naționale au făcut parte din fostul PCR. Chemîndu-i în ajutor pe mineri în iunie, în scopul de a pune capăt agitației studenților, guvernul nu a cedat oare în fața unui vechi reflex comunist, strada contra străzii, clasa muncitoare contra intelectualilor ? Jumătate din foștii „securiști" au fost angajați în poliție, armata și serviciile secrete au fost rebotezate — sună mai bine — SRI. Acesta, condus de un fost șef al Securității, nu a stat să piardă timpul : Parlamentul a fost informat că se lucrează la dosarele extremiștilor. Uf ! Ordinea va domni din nou.

Opoziția, dezbinată și neorganizată, cere demisia primului-ministru Petre Roman și a lui Iliescu, în timp ce negociază formarea, de altfel improbabilă, a unui guvern de uniune națională. Confruntat cu o criză economică din ce în ce mai gravă — producția industrială a scăzut cu cel puțin 20 la sută anul acesta —, cu grevele care sînt tot mai numeroase și cu protestele străzii, pe zi ce trece tot mai puternice, guvernului i-ar conveni, desigur, să împartă obligațiile apăsătoare. „Cine conduce astăzi România se sinucide politic", afirmă Silviu Brucan, care a fost eminența cenușie a lui Ion Iliescu și redactorul șef al organului partidului comunist. Printre revoluționarii de la început, unii cred în prezent în posibilitatea unei reveniri la dictatură. „România are nevoie de unitate și de continuitate, a afirmat la televiziune președintele Iliescu, nu de întrebări și de manifestații. Și cei care nu sînt de acord sînt manipulați de puterile străine". Parcă am mai auzit ceva asemănător, nu ? **(Puncte de vedere — Rompres).**

Călătorie în inima K.G.B.

Prezentarea unei emisiuni televizate, realizată de Antenne 2, în „Le Figaro" nr. 14 450 din 7 februarie 1991

NOTA ZIARULUI

Coliția politică sovietică și-a deschis porțile în fața echipei canalului A2. Dar, după opinia specialiștilor Therry Wolton, KGB, care are la activ cel puțin 20 de milioane de morți, rămîne o forță de temut.

În timp ce lumea și ideea comunistă trec printr-o fază de delincvență KGB rămîne unul dintre stîlpii sistemului sovietic. Emblema sa, o spadă și un scut, îi exprimă vocația : poliție politică, asigurarea pazei lagărelor de concentrare (care există și acum), manipularea informației spre uzul occidentaliilor, spionaj tehnologic, politic, economic și monden în Vest (în paralel cu alt serviciu militar, GRU), instigator al legii secretului care domnește în U.R.S.S. și supravegherea granițelor.

Conținînd o jumătate de milion de oameni, supunîndu-se ordinelor lansate din sinistrul imobil de la Lubianka — centrul său din inima Moscovei — KGB este moștenitorul poliției bolșevice create de Felix Djerjinski CK. Sarcina sa a fost, încă din 1917, sub ordinele lui Lenin și Trotki, de a introduce teroarea în țară. Acest „organ de securitate", care a cunoscut diferite denumiri, GPU, NKVD sau MGB, a inventat tehnicile de exterminare în masă ale secolului XX : naziștii s-au inspirat din ele.

Actualul director, Kriucikov, este succesorul foarte sîngerosilor Iagoda, Ejov și Beria, executanți fideli ai ordinelor lui Stalin, dar și ale lui Iuri Andropov care a fost stăpînul Kremlinului și mentor al lui Gorbaciov. Lenin declara că „orice bolșevic bun trebuie să fie și un bun cekist" ; putem deci considera, în termeni marxist-leniniști, că KGB este avangarda partidului, el însuși avangardă a proletariatului.

Dar, o dată cu „glasnosti", KGB a lansat o ofensivă mediatică, a insistat asupra rolului său de luptă contra traficanților și a mimat jocul porților (întredeschise) pentru uzul mass-mediei occidentale. Hervé Brusini și Dominique Tierce au efectuat pentru emisiunea „Trimis special" o călătorie în inima KGB. Nu a fost făcută nici o dezvăluire asupra secretelor de stat. Dl. Kriucikov a dovedit o dialectică sucită. Dar ziariștii nu s-au lăsat. Acum două luni, emisiunea „Trimis special" promisese un prim reportaj dovedind identitatea lui Vetrov, alias „Farewell", agent sovietic care a procurat informații pentru Franța.

Ziariștii de la Antenne 2 au colaborat cu Thierry Wolton, adevărat specialist în KGB. Lui îi datorăm o lucrare devenită clasică „KGB în Franța", precum și „Vizitatori din umbră", redactată împreună cu Marcel Chalet, director al DST în perioada 1975—1982 (ambele la Grasset). Dl. Wolton a participat și a văzut reportajul de pe A2.

„Acest film reprezintă unul din elementele planului-media al KGB. Japonezii de la NHK, BBC-ul și americanii au beneficiat și ei de această operație care urmărește să întrumusețeze imaginea KGB. Dar acest reportaj aminteste că îi datorăm cel puțin 20 de milioane de morți. Excesiv de temut, acest extraordinar instrument represiv care este KGB, abia atins de derută, se plasează, cu Armata Roșie, în prima linie a apărării sistemului".

Thierry Wolton subliniază, de asemenea, rolul motor al KGB în revoluția recentă a regimului. „Procesul de restructurare și de regenerare a lumii comuniste este rodul analizelor și al diagnosticelor puse de KGB. Dar verdictul lor a fost dezmintit de evenimente : într-un sistem totalitar, nici măcar KGB nu poate ști tot adevărul. Schimbările limitate și planificate în Europa de est au fost date peste cap de explozia poporului, visceral anticomunist". Thierry Wolton insistă : „KGB își continuă opera în Occident. Membrii săi profită chiar de situație : este chiar de bon ton să cunoști și să prezinți, la dineuri, un sovietic fie atașat de ambasadă sau comercial. Nu toți aparțin serviciilor secrete, dar ei sînt obligați să raporteze totul în legătură cu întîlnirile și discuțiile lor rezidentului KGB. Automatismele funcționează și acum. KGB caută informații pentru a putea ști cum va reacționa Occidentul la inițiativele Kremlinului în U.R.S.S. sau în străinătate".

Ziaristul pare totuși destul de sceptic în legătură cu capacitatea KGB de a opri dezagregarea finală a sistemului și speră că comunismul va rămîne doar „coșmarul secolului XX". **(Puncte de vedere — Rompres).**

Parlamentul European va debloca ajutoare pentru Uniunea Sovietică și România

Parlamentul european urmează să aprobe la 21 februarie un ajutor de urgență pentru Uniunea Sovietică și un acord comercial între C.E.E. și România, blocate din cauza nerespectării drepturilor omului — s-a aflat la Strasbourg din surse parlamentare concordante.

În semn de protest față de represiunea la care s-a recurs în republicile baltice, Adunarea C.E.E. a refuzat în luna ianuarie să dea cale liberă unui ajutor alimentar și medical de 250 milioane ECU (350 milioane dolari) pentru U.R.S.S. și unuia similar de 100 milioane ECU (140 milioane dolari) pentru România și Bulgaria.

Comisia pentru bugete a Parlamentului a recomandat de această dată în unanimitate, la 18 februarie, ca parlamentarii să deblocheze acest ajutor în cursul votului lor de la 21 februarie.

Comisia a sugerat totuși ca acest ajutor să se limiteze la 280 milioane ECU (392 milioane dolari) în așteptarea asigurărilor că banii acordați Europei răsritene nu vor fi luați de la destinații lumii a treia.

De asemenea, Comisia pentru bugete a recomandat să se acorde libera garanțiilor unui credit al C.E.E. de 300 milioane ECU (700 milioane dolari) pentru a ajuta U.R.S.S. să achiziționeze produse alimentare.

Deputații europeni s-au pronunțat, de asemenea, cu o foarte largă majoritate pentru semnificarea unui acord comercial și economic semnat la sfîrșitul anului 1990 între C.E.E. și România. Ei urmează să voteze oficial această ratificare la 21 februarie.

Majoritatea parlamentarilor apreciat că guvernul român a făcut „pași în direcția bună" spre democrație și economia de piață și că ar trebui „ajutată această țară să iasă din izolarea sa internațională", după cum s-a exprimat reprezentatoarea dosarului, Adelaide Aglietta, ecologistă italiană (A.F.P.)

Noile evenimente din URSS

PLANUL ECONOMIC AL PREMIERULUI PAVLOV

Un reprezentant oficial al Federației Ruse a declarat că planul economic propus de primul ministru V. Pavlov nu este suficient de energic. Pavlov este adversar al „terapiei de soc" și planul lui prevede o majorare a prețurilor cu 60% și o reducere a subvențiilor statului cu două treimi. Compensarea salariaților este prevăzută a avea loc înainte de scumpirea prețurilor. Oricum Federația Rusă intenționează să aplice propria ei reformă economică, mult mai energică decît cea propusă de primul ministru Pavlov.

AMENINȚARE

Oleg Scenin, membru al Biroului Politic al P.C.U.S., a amenințat țările baltice cu guvernarea prezidențială, într-un articol apărut în ziarul „Pravda", el afirmă că această măsură este necesară pentru a feri pe cetățenii baltici de „influența tendențioasă a grupurilor separatiste". Oleg Scenin este cunoscut ca unul din organizatorii loviturilor de stat din Lituania și Letonia, în ultimele luni împotriva guvernelor legitime ale acestor două republici, și creator al fantomatic „comitete de salvare națională". (L.Ș.)

Sentimentele balticilor față de U.R.S.S.

SANTIAGO CARRILLO, „bătrînul leu" al comunismului spaniol, se retrage din viața politică

Santiago Carrillo, în vîrstă de 75 de ani, „bătrînul leu" al comunismului spaniol, a decis să se retragă din viața politică.

Partidul Muncitorilor din Spania (P.M.S.), fondat în februarie 1987 și prezidat de Carrillo lipsit de reprezentare parlamentară, a semnat săptămîna trecută un acord cu Partidul Socialist Muncitoresc Spaniol pentru a se integra în acesta ca „curent politic". „Mișcarea comunistă este epuizată", a spus cu acest prilej Santiago Carrillo pentru a explica „absorbția" partidului său în „Casa Comună a stîngii" P.S.M.S. Dar Carrillo, care timp de 20 de ani s-a aflat la conducerea Partidului Comunist din Spania (1962—1982), și-a luat unele distanțe : chiar dacă el a condus Partidul Muncitorilor din Spania în brațele socialiștilor, el nu a devenit un militant al P.S.M.S. „Trecutul meu ca militant comunist mă împiedică să intru în rîndurile P.S.M.S.", a explicat el. Carrillo, unul din protagoniștii tranziției politice spre democrație în Spania, a preferat deci să se țină deoparte.

În urma legalizării P.C. din Spania (martie 1977), la 16 luni după moartea lui Franco, Santiago Carrillo a fost unul din pilonii restaurării democratice în Spania. Lăsînd uitării foștii demoni ai războiului civil (1936 — 1939), Partidul Comunist al lui Carrillo s-a manifestat printr-o atitudine pragmatică — acceptarea monarhiei ca sistem politic — și renovatoare, renunțînd la preconizarea luptei de clasă.

Santiago Carrillo a obținut astfel rezultate excelente pentru Partidul Comunist din Spania la alegerile din 1977 și 1979. Dar în octombrie 1982, la victoria electorală a socialiștilor lui Felipe Gonzales, P.C. al lui Carrillo a suferit un eșec zdrobitor : a obținut 4 la sută din voturi (față de 10 la sută în 1979) și 4 deputați, în loc de 20.

„Bătrînul leu", constrîns să se retragă, a cedat locul la 6 noiembrie 1982 unui conducător tînăr, Gerardo Iglesias, într-un climat de luptă „fratricidă". Santiago Carrillo nu s-a mai putut impune în P.C. și a ajuns să fie exclus practic de la toate responsabilitățile din cadrul partidului. Trei ani mai tîrziu, în octombrie 1985, el a părăsit scena, și s-a consacrat, fără prea mult succes, fondării succesive de mici partide neocomuniste. Intrarea ultimului dintre acestea, P.M.S., în P.S.M.S. a fost întîmpinată cu indiferență în rîndurile actualului partid comunist spaniol, care conduce coaliția Stînga Unită (I.U., Izquierda Unida. „Carrillo este un cadavru politic", a constatat recent un conducător al I.U.

Orice ar fi, acest bătrîn comunist — luptător în războiul civil împotriva trupelor franchiste și apoi, după exilul său la Paris, un oponent temut al regimului generalului Franco — va rămîne în ochii spaniolilor unul din politicienii cei mai marcanți în ultimii ani din Spania. (A.F.P.).

Biserica ortodoxă română de-a lungul timpului

După părăsirea Daciei de stăpînirea romană și din cauza năvălirilor barbare, populația s-a retras în munți. În locul oficialităților, al slujbașului român retras dincolo de Dunăre, a rămas bătrînul preot, părinte al tuturor, care-i conduce, îi învață și îi judecă.

Într-o vreme cînd toată biserica era zbuciumată de certuri dogmatice de tot felul, acici preotul se mulțumea cu învățătura simplă evanghelică, păstrată prin viu grai, așa cum fusese predată de sfinții apostoli, mărginindu-se la un cult redus, la rugăciuni ca „Tatăl nostru", care a făcut din această religie temelia vieții acestui neam.

Astfel, au reușit ca noțiunea de român să fie una cu cea de creștin.

Poporul acesta destul de mare, care se-ntindea „de la Nistru pîn-la Tisa" și „pîn-la Dunăre în jos", ba chiar peste Nistru spre Crimeea și peste Dunăre spre Balcani, prin toate văile, fără principi și fără oaste, era condus și îmbărbătat de către pustnicii din peșterile munților și de bătrînii preoți. După formarea voievodatelor, biserica se organizează după toată rînduiala canonică, iar după căderea Constantinopolului, țările române ajung a fi centrul cultural-religios al întregii lumi creștine de răsărit.

Clericii au fost în fruntea marii mișcări naționale.

Amintim numai pe citiva, al caror nume ni l-au lăsat cronicile : Popa Farcaș și Popa Tudor din Sirgiorzul Bistriței din vremea lui Mihai Viteazul, căpitani de oaste, episcopul Ion Cornea, viteaz mînuitor de paloș, Popa Șapcă de la Izlaz, toți acei tribuni ai lui Iancu și clericii din Divanul ad-hoc, cum sînt Scriban și Melhisedec, care au pregătit unirea. În decursul timpului, biserica a contribuit la închegarea limbii unitare și literare. Începînd din cele mai vechi timpuri, cînd învățătura a fost predată cu simplicitate evanghelică, dar în forma statornică a versului, cum sînt colindele și orațiile, apoi prin cazaniile și tipăriturile din secolul al XVI-lea și pînă în secolul al XVIII-lea, psalmii lui Dosoftei, care au fost citiți și cîntați, cît și colindele create de geniul poetic popular, au fost — putem spune — pînă în zilele noastre singurele elemente de poezie religioasă. Cartea românească începînd cu tipăriturile lui Coresi pentru cunoașterea sfintelor scripturi și continuînd cu cărțile de învățătură ale lui Varlaam și Ștefan, Dosoftei și Teodosie și tot ce s-a tipărit în limba noastră, carte de ritual sau de știință teologică, s-a răspîndit peste întreg pămîntul românesc.

În acest fel, biserica a contribuit în mod direct la formarea unei conștiințe naționale și deci la unificarea neamului românesc.

Vlădici ca Veniamin, Grigorie cel Mare și Șaguna, din veacul al XIX-lea, au fost întruparea neamului în nevoile și speranțele lui, luptători hotărîți pentru învierea și înălțarea neamului, pentru înzestrarea cu școli și dascăli.

Biserica noastră a reușit să unească sufletele cu mult înainte de unirea politică. Însă, a trebuit să vină un veac de continuă vrăjmășie și indiferență, infiltrîndu-se printre noi — din ce în ce mai mult — fiara ateă, fiara roșie comunistă, care a dus la înstrăinarea poporului de biserică. Biserica, ea însăși, a asistat neputincioasă la această înstrăinare. Am asistat neputincioși la dărîmarea multor biserici.

Se pare că geniul răului al acestui veac este tocmai să poți născoci un motiv foarte credibil pentru cea mai josnică mîrșăvie (vezi raportul Comisiei Parlamentare pentru evenimentele din martie, de la Tîrgu-Mureș și din 13—15 iunie 1990 din București).

Cu credința în Dumnezeu, sperăm că biserica română ortodoxă va renaște și se va ridica iarăși la înălțimea menirii ei.

ANCA ANDREI-FANEA

Prelucrarea țițeiului iranian în rafinării din România

Prelucrarea țițeiului iranian în mari cantități în rafinării din România, precum și distribuirea sa în Europa centrală și răsăriteană ar constitui, potrivit unor surse neoficiale, tema principală a convorbirilor Comisiei mixte economice româno-iraniene, care au început luni la București și vor dura pînă la 20 februarie.

Primele discuții cu privire la această posibilitate începuseră la Teheran în cursul recentei vizite efectuate în capitala iraniană de viceprim-ministrul Eugen Dijmărescu, responsabil cu politica economică a guvernului, care este și copresedinte al comisiei mixte. Paralel cu acest posibil acord, vor avea loc probabil discuții și cu alte țări din zonă interesate în construirea unei conducte de gaz pentru transportul gazului natural din Iran.

Cele două țări ar fi ajuns și la un acord privind lichidarea respectivelor datorii restante în valută, și nu prin contrapartidă, cum a fost cerul în trecut.

Pe agenda convorbirilor figurează și probleme privind cooperarea industrială, respectiv producerea în Iran de tractoare sub licență românească și participarea unor întreprinderi românești de construcții la reconstrucție unor cartiere din Teheran. (ANSA).

Academicianul sovietic LEONID ABALKIN despre reforma economică din U.R.S.S.

Fără consimțămîntul opiniei publice, în țară nu sînt posibile nici un fel de reforme radicale. Această opinie, bazată pe experiența activității desfășurate timp de 18 luni în Guvernul U.R.S.S., a fost formulată într-un interviu acordat agenției TASS de către acad. Leonid Abalkin, fost vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al Uniunii Sovietice. O altă ipoteză a continuat el — constă în necesitatea de a asigura „concordanța dintre răspundorea și imputernicirile arhitecților reformei".

Cu toate că personal Abalkin a trebuit să răspundă de desfășurarea integrală a reformei economice din țară, în sfera competențelor sale nu au intrat nici Comitetul de Stat al Planificării, nici Ministerul Finanțelor, nici Aprovizionarea de Stat a U.R.S.S., care determină practic situația din economia țării.

Leonid Abalkin a fost în primii ani ai restructurării economiei cel care se bucura de cea mai mare popularitate în U.R.S.S. În 1989 el a avertizat primul asupra crizei economice care amenința țara, iar în ultimele luni i-a devenit un simbol al conservatorismului. La mijlocul anului 1989, cînd Leonid Abalkin a fost numit în funcția de vicepreședinte al guvernului, numeroși observatori i-au atras atenția că conservatorii l-ar putea transforma în „țap ispășitor" pentru toate eșecurile politicii economice. Acum el dorește să scrie o carte în care să analizeze temeinic învățămintele activității sale de un an și jumătate în guvern.

Leonid Abalkin și-a explicat consimțămîntul de a intra la guvernul lui Nikolai Rijkov prin „dorința de a influența din interior Consiliul de Miniștri", între principalele sale realizări din această perioadă de un an și jumătate, omul de știință sovietic menționează faptul că „ideile pieței s-au putut înrădăcina în conștiința conducătorilor și a populației în general". Dar, în același timp — consideră el —, populația încă nu este pregătită pentru economia de piață. „Concepția oamenilor este mitologizantă : ei așteaptă de la piață minuni, în orice caz îmbunătățirea ultrarapidă a situației".

Explicînd de ce președintele U.R.S.S., care a început a sprijini programul celor „500 de zile", a renunțat la el în cele din urmă, Leonid Abalkin a evidențiat două motive : în primul rînd, acest program insemna în practică dezmembrarea U.R.S.S. ca stat unitar, iar în al doilea rînd președintele pierdea structura reală a puterii. „În etapa inițială, Gorbaciov nu a înțeles acest lucru, ori și-a pierdut prezența de spirit. Mai tîrziu s-a dat seama că el personal pierde 500 de zile și nu s-a prevăzut nici cabinet, nici consiliu de miniștri. El a înțeles, de asemenea, că poporul în general nu dorește prăbușirea Uniunii, că declarațiile unui cerc restrîns de publiciști, ziariști și deputați ai poporului nu coincid cu părerea poporului. Gorbaciov a mai înțeles că, în ciuda popularității sale scăzute, în această problemă el își păstrează posibilitatea de a se adresa direct poporului, parțial președintele face aceasta prin referendum" — a spus Leonid Abalkin.

Referindu-se la durata mare a tranziției spre piață — care, în opinia acad. Abalkin, trebuie să țină seama de guvern — el a evidențiat trei etape : un an, cinci ani și o decenii. În prima etapă — a „pătrunderii în piață" — se încheie pregătirea bazei de reformă, se ridice și legislative de reglementare a subiecților pieței, se realizează infrastructura instituțională, bănci și altele. Etapa a doua : „creșterea masei pieței", inclusiv demonstrarea reală a economiei, trecerea la convertibilitatea monedei. Cît despre obținerea de rezultate comparabile cu cele din țările care există în Occident — „este pline, concurență, structură economică receptivă la progresul tehnico-științific și tehnologii, formarea unei conștiințe cu adevărat a pieței, — în aceasta vor cere nu mai puțin de 30 de ani, o generație".

Întrebat dacă ar accepta să facă parte din noul cabinet, Leonid Abalkin a răspuns negativ. „Am cerut pentru sarcina reformei un an și jumătate. Acest timp a fost foarte important și a creat condiții necesare de inițiere. Rezultatul se va vedea, eu pur și simplu nu am dreptul moral să rămîn la guvern. În același timp, economistul adăugat că nu intenționează abandoneze munca asupra reformei. (Interviu acordat agenției TASS)

DIN LUMEA SPORTULUI

● Primele două probe ale Campionatelor Mondiale de biatlon, de la Lahti, în Finlanda, cursa de 7,5 km a fost cîștigată la femei de norvegiana Grete Nikkilmo, iar la bărbați de germanul Mark Kirchner, amîndoi învingători detașați față de următorii clasați.

● Turul Mediteranei, probă prestigioasă a începutului de sezon ciclist internațional, a fost adjudecată de rutierul danez Kim Andersen, învingător și în ultima etapă a competiției.

● Meciul internațional de fotbal disputat pe stadionul Giulești, între Rapid și Lokomotiv Ruse — revanșă a celui desfășurat săptămîna trecută la Ruse, rezultat 3—2 pentru giuleșteni — a luat sfîrșit tot cu victoria visinilor. Scorul 3—0, prin golurile marcate de Goantă din 11 m. Cristian Sava din lovitură liberă cu concursul unui fundas bulgar și în repriza a doua de Daniel Sava, cu o execuție de excepție. Încă o remarcă, tribuna presei a fost ca și inexistentă, fiind ocupată în întregime de cu totul alte persoane. De fapt, un lucru obișnuit și nu numai în Giulești, ca tribuna presei să fie asaltată de cine vrea. Măsuri au fost cerute și promise de nenumărate ori, dar cînd se vor lua ?

● Adunarea Generală a Federației Române de Fotbal care va avea loc sîmbătă, 23 februarie, are pe ordinea de zi : prezentarea raportului de activitate de la alegeri, adoptarea Statutului și regulamentului de organizare, regulamentul de transferări, interne, desemnarea Consiliului Federal și alegerea membrilor eligibili ai Consiliului, alegerea comisiei de cenzori. Să sperăm într-o revigorare a activității fotbalistice, după acest eveniment.

La Brasov echipa locală Metrom a învins lotul UEFA 93 cu 3—1.

● Arbitrii italieni de fotbal vor trece la profesionism, probabil începînd cu campionatul următor, 1991—92 : se va face pe baza unor contracte pe care le vor semna cu Federația.

● Dacă echipele masculine românești de handbal aflate încă în cursa competițiilor europene, Steaua și Dinamo, nu prea au șanse de calificare (Steaua avînd un avantaj minor față de iugoslavii de la Proletar, iar Dinamo jucîndu-și șansele pe teren străin la Irun cu spaniolii de la Elgoriaga), fetele noastre își păstrează șansele intacte. Textila Zalău are pentru retur un avans consistent de 7 goluri far Știința Bacău nu are de remontat pe teren propriu decît un handicap de 2 goluri, chiar dacă adversara se numește Spartak Kiev.

Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — Sectorul export-import presă PO Box 12 201, telex 10376 presfir București, Calea Griviței nr. 64—66.
Tiparul : Combinatul poligrafic București